

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att bestämmelser om genomförande av utvecklingsprojekt inom social- och hälsovården skall fogas till lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården. Avsikten är att ändra den finansiering av anläggningsprojekt som ingår i systemet med statsandel för social- och hälsovården på så sätt, att en betydande andel av de anslag som för närvarande anvisas för byggnadsprojekt och anskaffning av anordningar används för stödjande av utvecklingsprojekt. Kommuner eller samkommuner kunde i fortsättningen få statsunderstöd för genomförande av projekt som är nödvändiga för ordnande av social- och hälsovården och som stöder utvecklandet och effektiveringen av verksamheten samt nya arbetssätt.

Avsikten är att anläggningsprojekt av det slag som för närvarande genomförs inom social- och hälsovården i fortsättningen skall stödjas genom statsunderstöd. Förutsättningarna för erhållande av statsunderstödet kommer i framtiden att vara klart mer begränsade än för närvarande. Förutsättning för statsunderstöd för anläggningsprojekt skall vara att kommunen eller samkommunen är i en särskilt svår ekonomisk situation samt att projektet är nödvändigt med tanke på tryggheten av social- och hälsovårdstjänsterna eller genomförandet av ett funktionellt utvecklingsprojekt.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2003. På anläggningsprojekt som fastställts 2003 eller före år 2003 skall dock den nu gällande lagen tillämpas.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	4
1. Inledning.....	4
2. Nuläge	4
2.1. Beskrivning av nuläget	4
2.1.1. Allmänt	4
2.1.2. Utvecklingsprojekt	5
2.1.2.1. Utvecklingsprojekt i anslutning till servicesystemet	5
2.1.2.2. Projekt som gäller främjande av hälsan och stödjande av en förebyggande social- och hälsovårdspolitik	7
2.1.2.3. Social- och hälsovårdsministeriets forsknings- och utvecklingsprojekt (s.k. FoU-projekt)	7
2.1.2.4. Projekt som stöds med Europeiska unionens fondmedel	7
2.1.3. Anläggningsprojekt	8
2.2. Bedömning av nuläget	9
2.2.1. Utvecklingsprojekt.....	9
2.2.2. Anläggningsprojekt.....	9
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	11
3.1. Mål	11
3.2. De viktigaste förslagen	12
3.2.1. Utvecklingsprojekt	12
3.2.2. Anläggningsprojekt.....	13
4. Propositionens verkningar	15
4.1. Ekonomiska verkningar	15
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal.....	15
5. Beredningen av propositionen	15
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	16
6.1. Undervisningsministeriets riktlinjer	16
DETALJMOTIVERING.....	17
1. Lagförslag.....	17
2. Ikraftträdande och övergångsbestämmelse.....	25
LAGFÖRSLAGEN.....	26
Lag om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.....	26
BILAGA.....	32

PARALLELLTEXTER.....	32
Lag om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälso-	
vården.....	32

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Statligt stöd till kommunala investeringar inom social- och hälsovården har ingått som en väsentlig del i systemet med planering av och statsandel för social- och hälsovården. Ändamålsenligheten och ändringsbehoven i fråga om systemet med anläggningsprojekt har dryftats framför allt i utredningar och förslag efter statsandelsreformen 1993. I förslagen har man bland annat konstaterat att kommunernas serviceinfrastruktur är färdigt utbyggd. Samtidigt föreligger dock ett behov av grundlig reparation av det existerande byggnadsbeståndet. Statsandelen för anläggningsprojekt har under de senaste åren blivit avsevärt mindre.

Revideringen av systemet med anläggningsprojekt inom social- och hälsovården inleddes sommaren 1999, då regeringens proposition om ändring av 27 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (RP 79/1999) bereddes. Regeringens proposition gällde beloppet av den statsandel som betalades för anläggningsprojekt. Avsikten var att i fråga om alla projekt sänka statsandelen till 25 procent av de totala kostnaderna från och med ingången av 2000, dock så att statsandelen för små projekt (2—25 milj. mk) under en övergångsperiod åren 2000—2001 fortfarande var 25—50 procent i enlighet med de då gällande bestämmelser. I riksdagens behandling ansågs en så snabb ändring inte vara ändamålsenlig. Riksdagen ändrade lagens ikraftträdelsebestämmelse på så sätt, att lagen trädde i kraft den 1 januari 2002. För små projekt gäller en övergångstid 2002—2003, under vilken statsandelen enligt de nuvarande bestämmelserna är 25—50 procent.

I regeringens proposition konstaterades att sänkningen av statsandelsprocenten är den första fasen i en större förnyelse. I motiveringen till regeringens proposition konstateras att de resurser som för närvarande finns tillgängliga för anläggningsprojekt inom den av statsrådet fastställda utgiftsramen riktas till projekt som stöder utvecklingen och effektiviseringen av kommunernas social- och häl-

sovård samt nya arbetssätt. Ytterligare konstateras det i motiveringen att man undantagsvis fortfarande kan stödja även byggnadsprojekt i de fall då projekten anknyter till utveckling av social- och hälsovårdsverksamheten i kommunen.

Social- och hälsovårdsutskottet har i sitt betänkande gällande regeringens proposition konstaterat att en revidering av statsandelssystemet så att det effektivt stöder utvecklandet av servicesystemet och t.ex. investeringar i kunnande och know-how bör understödjas med tanke på utvecklandet av social- och hälsovården. I utskottets utlåtande konstateras dessutom att också investeringar i byggnader, maskiner och anordningar och andra motsvarande förutsättningar för den fysiska verksamheten är viktiga och på motsvarande sätt kan främja utvecklandet av social- och hälsovården. Så har utskottet också intagit den ståndpunkten att byggnadsprojekt som stöder det funktionella utvecklandet av social- och hälsovården skall kunna stödjas också annat än tillfälligt och att det reviderade systemet också i tillräcklig utsträckning måste beakta små och mindre bemedlade kommuner för att jämlikhet i servicen skall uppnås.

2. Nuläge

2.1. Beskrivning av nuläget

2.1.1. Allmänt

Systemet med planering av och statsandel för social- och hälsovården reviderades grundligt vid ingången av 1993, då lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) trädde i kraft. Genom reformen ändrades statsandelen för kommunernas driftskostnader så att den numera bestäms på kalkylmässiga grunder. I systemet med statsandel för investeringar gjordes inga stora ändringar, utan för anläggningsprojekt som är nödvändiga för ordnande av social- och hälsovården kunde som tidigare till kommuner och också samkommuner betalas en särskild statsandel. Systemet med

statsandel för anläggningsprojekt hade ändrats så att det till sina grunder och sin förvaltning blev klarare redan med stöd av den lag som trädde i kraft vid ingången av 1990. Dessförinnan var behandlingen av anläggningskostnadsprojekt inom statsförvaltningen mycket detaljrik och invecklad.

En viktig handling i det riksomfattande planeringssystemet för social- och hälsovården är sedan ingången av 2000 det av statsrådet för fyra år i sänder godkända mål- och verksamhetsprogrammet för social- och hälsovården. Det första mål- och verksamhetsprogrammet har fastställts för åren 2000—2003. Mål- och verksamhetsprogrammet är till sin karaktär en handling som kompletterar och preciserar regeringsprogrammet och som innehåller de mål som uppställs för social- och hälsovården samt de åtgärder, rekommendationer och anvisningar som behövs för att målen skall uppnås. En del av åtgärdsrekommendationerna i mål- och verksamhetsprogrammet gäller statens centralförvaltning och sakkunniga ämbetsverk, men till största delen har rekommendationerna utarbetats med tanke på de kommunala aktörerna. I uppnåendet av målen i mål- och verksamhetsprogrammet deltar också organisationerna på olika sätt.

För genomförande av projekt som stöder verkställandet av de åtgärdsrekommendationer som ingår i mål- och verksamhetsprogrammet har social- och hälsovårdsministeriet till sitt förfogande haft ett särskilt anslag från och med 2000. År 2001 är anslaget storlek 5,5 milj. mk och år 2002 cirka 857 000 euro. Med hjälp av anslaget kan man stödja också t.ex. sådana utvecklingsprojekt inom social- och hälsovården som kommunerna föreslår och som anknyter till verkställandet av mål- och verksamhetsprogrammet.

2.1.2. Utvecklingsprojekt

Social- och hälsovårdsministeriet deltar i genomförandet och finansieringen av många forsknings- och utvecklingsprojekt. Genom projekten strävar man bl.a. efter att systemet med social- och hälsovårdstjänster skall fungera bättre. Projekt kan genomföras t.ex. av kommuner, samkommuner, organisationer inom området samt läroanstalter och univer-

sitet. De utvecklings- och försöksprojekt som finansieras stöder ministeriets strategiska planering och beslutsfattande. Riksomfattande projekt som understöds är bl.a. Hälsovård inför 2000-talet, folkhälsoprogrammet Hälsa 2015 samt socialvårdens regionala utvecklingsprojekt (projektet Nätverk för specialservice och projektet för kompetenscentrum inom det sociala området). Hösten 2001 inleddes det nationella hälso- och sjukvårdsprojektet. Ministeriet har också stött teknologiprojekt och projekt som gäller verkställandet av mål- och verksamhetsprogrammet för social- och hälsovården. År 2002 kan man dessutom stödja interregionala utvecklingsprojekt och utvecklingsförsök inom hälso- och sjukvårdens servicesystem. Projekt som gäller främjandet av servicesystemet inom social- och hälsovården med hjälp av informationsteknik och byggande av den infrastruktur som behövs för detta har inletts 2001. Projekt för främjande av hälsan har stötts med hjälp av ett särskilt anslag. Också med hjälp av Europeiska unionens struktur-fondsmedel finansieras projekt inom social- och hälsovården.

Penningautomatföreningen kan i särskilt understöd bevilja allmännyttiga sammanslutningar med rättshandlingsförmåga som verkar för främjande av hälsan och den sociala välfärden understöd för försöks- och utvecklingsprojekt. Projekten är tidsbegränsade och understöden beviljas i regel för kostnader för verksamheten. På så sätt kan riksomfattande organisationer, men också social- och hälsovårdsorganisationer i de enskilda kommunerna, få understöd för sina utvecklingsprojekt.

2.1.2.1. Utvecklingsprojekt i anslutning till servicesystemet

Hälsovård inför 2000-talet

År 1997 genomfördes på initiativ av social- och hälsovårdsministeriet och Finlands Kommunförbund ett utvecklingsprojekt inom hälso- och sjukvården med syfte att kartlägga bristerna i den kommunala hälsoservicen och kundens ställning inom hälso- och sjukvården samt att lägga fram förslag till åtgärder. Utgående från utredningsarbetet genomfördes 1998—2001 det nationella programmet

Hälsovård inför 2000-talet. I programmet koncentrerade man sig på att genomföra ett tjugotal regionala åtgärder. De gällde hälso- och sjukvården på bred front, t.ex. förbättring av servicestrukturen, förbättring av kvaliteten på och effekterna av hälso- och sjukvårdstjänster, stärkande av patientens ställning, främjande av hälsan och förbättring av yrkeskunnandet. Fem regionala samarbetsgrupper som arbetade utifrån universitetssjukhusens specialansvarsområden valde ut sina spjutspetsprojekt från lokala utgångspunkter.

Det nationella hälso- och sjukvårdsprojektet

Statsrådet tillsatte den 13 september 2001 ett nationellt projekt för en trygg hälso- och sjukvård i framtiden. Projektets uppgift är att utvärdera nuvarande problem och risker som hotar servicesystemet, samt att utarbeta en plan och ett åtgärdsprogram för att avlägsna problemen. Resultaten av projektet publiceras i april 2002.

Utvecklingsprojekt i de ekonomiska regionerna

I budget för 2002 har man ett anslag att stödja utvecklingsprojekt och utvecklingsförsök gällande servicesystemet inom hälso- och sjukvården i de ekonomiska regionerna. Avsikten är att stödja vissa sådana utvecklingsprojekt i de ekonomiska regionerna som i ett senare skede stöder utvecklingsarbetet på riksnivå när det gäller större enheter inom hälso- och sjukvården och en effektivare verksamhet inom social- och hälsovårdssystemet.

Nätverk för specialservice (VEP)

Projektet Nätverk för specialservice (VEP) inleddes i slutet av 1997. Projektets syfte är att genom nätverksbildning mellan kommuner och samkommuner samt organisationer och undervisningssocialcentraler få till stånd bättre specialtjänster inom socialvården samt att trygga tillgången på specialkunnande. Som ett resultat av VEP-projektets första fas (1998—1999) har man fått igång en utvecklingsprocess i hela landet med målsättning att

trygga specialtjänster inom socialvården för alla medborgare som behöver dem, oberoende av var de bor. Projektet har klart ökat medvetenheten om specialgrupper och de tjänster de behöver. I projektets andra fas (2000—2001) organiserar 12 regionala styrgrupper, en i varje ekonomisk region, samarbetet över kommungränserna. Avsikten är att ta i bruk kontraktsförfaranden som kan leda till avtal inom socialvården i regionerna och landskapen. I projektets tredje fas (2002—2003) är det meningen att man i nära samarbete med kompetenscentrumen inom det sociala området skall befästa det regionala samarbetet och stärka specialkunnandet inom socialvården.

Kompetenscentrum inom det sociala området

Lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området avses träda i kraft vid ingången av 2002. Genom lagen skapas och upprätthålls en regional samarbetsstruktur som täcker hela landet i avsikt att främja baskompetensen och specialkompetensen inom det sociala området samt säkerställa specialservice och specialisttjänster som kräver specialkompetens och förutsätter samarbete på regional nivå inom det sociala området. Ett kompetenscentrum kan bildas av kommuner och samkommuner i varje verksamhetsområde tillsammans med universitet, yrkeshögskolor och andra läroanstalter inom området för social- och hälsovård, förbund på landskapsnivå, länsstyrelser, organisationer och företag samt andra parter som är verksamma inom social- och hälsovården. Verksamheten i kompetenscentrumen inom det sociala området kan administrativt ordnas antingen i form av ett aktieföretag, en förening eller annan motsvarande juridisk person, men också genom ett förfarande som baserar sig på ett avtal mellan de olika parterna.

Avsikten är att verksamheten vid kompetenscentrumen inom det sociala området skall stödjas genom ett särskilt statsunderstöd. Beloppet av statsunderstödet är 3 milj. euro 2002. De huvudsakliga grunderna för fastställande av stödet skall vara varje kompetenscentrums invånarantal och areal. Statsunderstödet skall betalas till en juridisk person som kompetenscentrumen särskilt kom-

mer överens om.

Makropiloten i Satakunda

Syftet med Makropiloten i Satakunda är att få till stånd obrutna servicekedjor som utgår från kundernas behov i regionerna. Projektet har också som mål att utveckla och pilottesta funktionella och tekniska lösningar som hjälper klienterna att klara sig på egen hand, att utveckla tjänster som gör det lättare för medborgarna att klara sig självständigt samt att utveckla redskap för elektronisk kommunikation. Dessutom är det meningen att man skall utveckla och pilottesta obrutna servicekedjor, ett kundkort för social- och hälsovården samt förbättra datasekretessen och dataskyddet. Med hjälp av projektutvärderingen förmedlas erfarenheterna också till andra regioner. Man vill också arbeta för att ta i bruk och etablera tillvägagångssätt och tekniska lösningar som anses fungera bra genom att göra upp en särskild plan för detta.

"Framtidspaketet"

Statsrådet fattade den 26 maj 2000 ett principbeslut om användningen av de inkomster som fås från försäljning av statens egendom 2000—2003. Med hjälp av anslaget stöds bland annat utvecklandet av servicesystemet inom social- och hälsovården. Understöd betalas till kommuner, samkommuner och andra producenter av social- och hälsovårdstjänster. Målet är att genom effektivisering av användningen av informationsteknik förbättra den jämlika tillgången och kvaliteten på tjänster samt att stödja egna initiativ, hemmaboende och självständighet. Målet är också att säkerställa att ibruktagandet av ny informationsteknik sker jämlikt i hela landet.

- 2.1.2.2. Projekt som gäller främjande av hälsan och stödjande av en förebyggande social- och hälsovårdspolitik

Folkhälsoprogrammet Hälsa 2015

Statsrådets principbeslut om folkhälsoprogrammet Hälsa 2015 drar upp riktlinjerna för vår nationella hälsopolitik på 15 års sikt. I

strategin betonas främjandet av hälsan. Bakom strategin ligger Världshälsoorganisationen WHO:s program "Hälsa för alla" som reviderades 1998. Strategin är också en fortsättning på Finlands nationella "Hälsa för alla 2000"-program.

Hälsofrämjandet

Hälsan främjas med hjälp av ett anslag som innehåller medel vilka baserar sig på 27 § lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning (tobakslagen 693/1976) och 10 § lagen om nykterhetsarbete (828/1982) och som är avsedda för alkoholinformation och alkoholupplysning, samt medel som avses i statsrådets principbeslut den 5 oktober 2000 om intensifiering av drogpolitiken, vilka i sin helhet används för finansiering av hälsofrämjandet i enlighet med den dispositionsplan som ministeriet fastställt.

Anslagets användningsändamål fastställs närmare i statsbudgeten. Användningsändamålet fastställs utgående från ministeriets strategi och övriga målsättningar till den del de stämmer överens med anslagets lagstadgade användningsändamål. En dryg tredjedel av anslaget har årligen anvisats organisationerna. I första hand strävar man efter att använda medlen till innovativa projekt som utvecklar verksamheten. Kommunernas och organisationernas basverksamhet stöds inte.

- 2.1.2.3. Social- och hälsovårdsministeriets forsknings- och utvecklingsprojekt (s.k. FoU-projekt)

Social- och hälsovårdsministeriets ledningsgrupp frigör årligen ett anslag av omkostnaderna för det forsknings- och utvecklingsarbete som betjänar ministeriets beslutsfattande. Anslaget används för genomförande av sådana projekt som i enlighet med de godkända verksamhetslinjerna stöder uppnåendet av de mål som ställts upp för ministeriets olika uppgiftsområden.

- 2.1.2.4. Projekt som stöds med Europeiska unionens fondmedel

Social- och hälsovårdsministeriet stöder projekt som finansieras med antingen ESF-

eller ERUF-medel. Ministeriet deltar dessutom i tre gemenskapsinitiativprogram: EQUAL, URBAN och INTERREG.

Ett viktigt kriterium vid valet av projekt är att projekten skall utgå från ett behov. Vid valet av strukturfondsprojekt bör man beakta den s.k. bottom-up-principen, dvs. att utvecklandet av projektet utgår från målgruppens behov. I programhandlingarna och supplementen till dem finns de allmänna urvalskriterierna för projekten samt eventuella åtgärdsspecifika urvalskriterier uppräknade. Dessutom har varje myndighet som använder strukturfondsmedel möjlighet att själv fastställa egna urvalskriterier. Vid social- och hälsovårdsministeriet strävar man efter att välja ut projekten så att de stöder ministeriets strategiska målsättningar.

2.1.3. Anläggningsprojekt

Enligt 21 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården avses med anläggningsprojekt en funktionsmässig helhet som utgörs av byggande, anskaffning eller ombyggnad av lokaler eller anskaffning av annan egendom eller en motsvarande åtgärd. Ett projekt är ett anläggningsprojekt om de uppskattade kostnaderna för åtgärden uppgår minst till de markbelopp som fastställs i resursbeslutet för social- och hälsovården (6 §, ändr. 1114/1998, numera i form av statsrådets förordning om resurserna). Anskaffning av markområde anses inte vara ett anläggningsprojekt. Som anläggningsprojekt kan även anses en åtgärd vars uppskattade kostnader är mindre än det belopp som fastställts i resursbeslutet, om finansieringen av projektet på grund av invånarantalet i och den ekonomiska ställningen för kommunen eller medlemskommunerna i en samkommun skulle komma att bli synnerligen betungande för kommunen eller samkommunen.

Anläggningsprojekt vilkas totalkostnader är över 25 milj. mk (stora projekt), de maximikostnader som ligger till grund för statsandel för projekten samt projektens inledningsår godkänns i resursbeslutet. För projekt med totalkostnader mellan 2 och 25 milj. mk (små projekt) godkänns i resursbeslutet maximibeloppet av kostnaderna i hela landet, dvs. det markbelopp inom ramen för vilket dylika

projekt kan genomföras.

Enligt 23 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården kan ett anläggningsprojekt också vara gemensamt för flera förvaltningsområden. Statsbidragsmyndigheten skall då vidta åtgärder för att genomförandet av projektet i sin helhet skall kunna inledas under samma år. Dylika projekt har genomförts endast i ett fåtal fall. För det mesta har dessa projekt varit gemensamma projekt för bildningsväsendet och hälsovården. Om t.ex. ett projekt som är gemensamt för bildningsväsendet och hälsovården inom bildningsväsendet har fått bekräftelse för ett tidigare år än inom hälsovården, har denna paragraf legat till grund då kommunen har beviljats tillstånd att inleda projektet i förtid, innan projektet bekräftats. Anläggningsprojektet skall enligt lagens 25 § inledas det år under vilket det enligt fastställelsen skall bli genomfört eller under det följande året. Social- och hälsovårdsministeriet kan av särskilda skäl på ansökan av en kommun eller en samkommun besluta att genomförandet av ett anläggningsprojekt får inledas innan det har fastställts.

Kommunerna och samkommunerna tillställer årligen före utgången av december länsstyrelsen sin plan för de anläggningsprojekt som kommer att genomföras under de följande fyra åren. Utgående från kommunernas planer fastställer länsstyrelsen före utgången av februari med stöd av lagens 31 § de stora projekt som skall inledas under planeringsperiodens första år samt maximibeloppet av de kostnader som berättigar till statsandel för små projekt. Länsstyrelsen skall i samband med fastställandet av anläggningsprojekt meddela kommunen eller samkommunen ett förhandsbeslut om de stora projekt som kan inledas året efter verksamhetsåret och om maximibeloppet av kostnaderna för små projekt. Förhandsbeslutet är bindande för länsstyrelsen då den fastställer de projekt som skall inledas följande år, om inte något annat följer av statsbudgeten eller resursbeslutet.

För anläggningsprojekt betalas statsandel högst för de kostnader som länsstyrelsen har fastställt. Om projektets faktiska kostnader underskrider de bekräftade kostnaderna skall statsandel betalas för de faktiska kostnaderna.

Från och med ingången av 1996 slopades bärkraftsklassificeringen av kommunerna. Detta inverkar på grunderna för fastställandet av statsandelen för anläggningsprojekt. Statsandelens storlek baserar sig på kommunernas utjämnade kalkylerade skatteinkomst. Samtidigt ändrades skalan för statsandelar så, att maximibeloppet av statsandelen sjönk från 70 procent till 50 procent av kostnaderna och minimibeloppet är 25 procent av kostnaderna. Kommunen får i statsandel 50 procent, om dess utjämnade kalkylerade skatteinkomst ligger på utjämningsgränsen. Om den utjämnade skatteinkomsten överskrider utjämningsgränsen, bestäms statsandelen så, att varje från utjämningsgränsen beräknad tillväxt av den utjämnade skatteinkomsten med minst en procent minskar statsandelen med en procentenhet till dess statsandelen är 25 procent. Den genomsnittliga statsandelsprocenten är ca 42.

Med stöd av 30 § 1 mom. lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården kan det bestämmas att en sådan proportionell del av den anskaffade egendomens gängse värde som motsvarar statsandelen för anläggningsprojekt helt eller delvis skall återbetalas till staten, om egendomen har överlåtits eller om verksamheten upphör eller om det syfte för vilket egendomen används blir varaktigt ändrat och egendomen inte används för någon annan verksamhet som berättigar till statsandel. Statsandelen kan emellertid inte återkrävas på en sådan grund som har uppstått senare än 30 år efter att statsandelsutredningen om projektet lämnades.

Om återbetalningsskyldigheten beslutar social- och hälsovårdsministeriet. Mottagaren av statsandel är i lagen ålagd anmälningsplikt och skall inom sex månader anmäla ändringar i de förhållanden som fastställs i bestämmelsen. Om anmälningsplikten försummas blir skyldigheten att återbetala statsandelen huvudregel. Ministeriet kan av särskild orsak avvika från denna regel.

2.2. Bedömning av nuläget

2.2.1. Utvecklingsprojekt

De olika systemen med utvecklingsprojekt som nämnts ovan är nödvändiga som redskap

för en informationsstyrning av nytt slag. Ministeriet har stött flera projekt som gjort det möjligt att påverka den lokala social- och hälsovården. I många fall har projekten lett till mångsidigare service och till att tjänsterna utvecklats, bl.a. i fråga om Nätverk för specialservice och Makropilotprojektet. Projektet Nätverk för specialservice har lett till samarbete mellan små kommuner när det gäller att producera specialtjänster.

Att genomföra kommunala utvecklingsprojekt är svårt, eftersom det framför allt i små kommuner inte finns resurser och kompetens för utvecklingsverksamhet. Utvecklingsverksamhet i de ekonomiska regionerna eller annan kommunal utvecklingsverksamhet som sker i samarbete har uppstått endast i liten utsträckning. Penningautomatföreningen stöder i viss utsträckning organisationernas utvecklingsprojekt medan kommunerna inte har motsvarande finansieringskanal. Före statsandelsreformen 1993 uppmanades kommunerna i de riksomfattande planerna för social- och hälsovården att bedriva forsknings- och utvecklingsverksamhet. Till exempel i den riksomfattande planen för anordnande av social- och hälsovården åren 1992—1996 konstaterades det att kommunerna och kommunalförbunden måste bedriva forsknings- och utvecklingsverksamhet för att förbättra verksamheten. För detta skulle man i tillräcklig grad använda befintliga, i planen anvisade tilläggsresurser. När man vid ingången av 1993 övergick till ett kalkylmässigt statsandelsystem och den ekonomiska recessionen samtidigt började, riktades knappt några resurser till utvecklings- och forskningsverksamhet på kommunnivå.

Endast projekt vilkas användningsändamål är begränsat kan stödjas med dessa olika system för utvecklingsprojekt. Dessutom är de nuvarande systemen till stor del avsedda som tidsbegränsade stödåtgärder. De nuvarande systemen för utvecklingsprojekt utgör således inte en permanent stödform där helheten beaktas med tanke på utvecklandet av det kommunala social- och hälsovårdssystemet.

2.2.2. Anläggningsprojekt

Tyngdpunkten i anläggningsprojekten har på 1990-talet legat, och ligger i början av

2000-talet fortfarande, på grundliga renoveringar och saneringar med syftet att modernisera lokaler, eller på ombyggnad av lokaler av anstaltstyp, t.ex. åldringshem, så att de blir lämpliga för tjänster inom öppen vård eller tjänster av olika mellanformer. Framför allt behovet av barndagvård har förutsatt nybygge. I övrigt har nybygget varit på klar nedgång. En del av anläggningsprojekten har bestått av projekthelheter där såväl grundlig renovering som nybygge ingår. Sådana ombyggnads- och utbyggnadsprojekt har genomförts framför allt inom hälso- och sjukvården, eftersom lokaler som uppfyller dagens krav i hälsocentral- och sjukhusbyggnad delvis har förutsatt ombyggnad av existerande lokaler, dels tillbyggnad. Anskaffningen av utrustning har främst bestått av underhåll av en sådan modern och säker utrustningskapacitet som behövs för att trygga nödvändiga hälsovårdstjänster. Till de kostnader för byggnadsprojekt som berättigar till statsandel räknas också kostnaderna för verksamhetsutrustning och första inredning.

Till anläggningsprojekt riktades i slutet av 1990-talet mindre resurser än tidigare på grund av statens ekonomiska situation. På de minskade resurserna har under de allra senaste åren dock i högre grad inverkat det faktum att det s.k. förstabyggnad till största delen är slutfört. Bland annat utredningsman Heikki Koski har i slutrapporten över sitt utredningsarbete (Kommittebetänkande 1996:16) konstaterat att kommunernas serviceinfrastruktur i hög grad är färdigt utbyggd. I byggnadsbeståndet inom social- och hälsovården föreligger dock ett behov av grundlig reparation på grund av byggnadernas ålder. Under de senaste åren har situationen förändrats något, och framför allt på grund av flyttningsrörelsen uppstår också ett behov av nybygge bl.a. när det gäller dagvården och den öppna hälsovården. Kommunerna och samkommunerna har föreslagit betydligt fler anläggningsprojekt inom social- och hälsovården som de anser nödvändiga och som skulle genomföras med hjälp av statsandel än vad som är möjligt att genomföra. För planeringsperioden 2001—2003 (1999—2002) är totalkostnaderna för kommunernas projektplaner i genomsnitt 1 800 (1 600) milj. mk per år.

Under det system med anläggningsprojekt som gällde åren 1990-1992 sträckte sig planeringsperioden över fem år. Efter reformen av statsandelssystemet i början av 1993 förkortades planeringsperioden till fyra år. Den djupa recession som inträffade samtidigt inverkade på statsfinanserna och de uppskattade totala kostnader som berättigade till statsandel för investeringar, dvs. projektkvoten, minskade avsevärt. År 1993 var projektkvoten fortfarande 1 425 milj. mk, medan den 1994 var bara 925 milj. mk.

År	Små projekt Kvot	Kommunernas förslag
1997	958 400 000	1 640 069 692
1998	684 900 000	1 665 332 000
1999	520 000 000	1 533 767 100
2000	476 100 000	1 862 461 400
2001	225 100 000	2 059 175 416

Då riksdagen godkände statsbudgeten för 1999 förutsatte den att social- och hälsovårdsministeriet kartlägger sjukhusens kondition och behovet av grundlig renovering. Social- och hälsovårdsministeriet skickade en förfrågan till sjukvårdsdistrikten och hälsocentralerna. Förfrågan besvarades av 19 sjukvårdsdistrikt och 23 stora hälsocentralssjukhus. Dessutom inkom länsstyrelserna med uppgifter om sjukhusens behov av grundlig reparation.

Enligt utredningen var sjukvårdsdistriktens och hälsocentralssjukhusens behov av grundlig reparation under perioden 2000—2003 1,9 mrd. mark. Dessutom uppskattades kostnaderna för nya sjukhustekniska maskiner och anordningar 1999—2000 uppgå till ca 0,3 mrd. mark. Kostnaderna för grundlig reparation under de fem-sex åren efter planeringsperioden 2000—2003 är enligt sjukvårdsdistriktens uppskattningar ca 1,8 mrd. mark.

Andelen sjukhuslokaler som inte utnyttjades till fullt eller som helt tagits ur bruk uppgavs utgöra ca 6,5 procent av hela volymen. Användningsgraden i fråga om byggnader som inte utnyttjas till fullt är nästan 80 procent. Antalet sjukhuslokaler som inte används är med tanke på hela sjukhusbeståndet

alltså litet.

Social- och hälsovårdsministeriet utredde våren 2001 genom en förfrågan som riktades till länsstyrelserna statsandelens betydelse för genomförandet av anläggningsprojekt. Avsikten var bl.a. att få reda på om det fanns projekt som inte blivit genomförda eller om det skett sådana förändringar hos ägarparterna att ett projekt kunnat genomföras t.ex. med Penningautomatföreningens stöd i fall där projekt inte har kunnat beviljas statsandel. Enligt utredningen har sjukvårdsdistriktet och de större städerna kunnat finansiera en stor del av sin anskaffning av utrustning och de mest akuta byggnadsreparationerna utan statsandel. De största byggnadsprojekten och mindre kommuners och samkommuners projekt har man dock varit tvungen att skjuta upp från år till år, eftersom kommunerna inte har kunnat genomföra projektet utan statligt stöd.

Framför allt tillväxtkommuner såsom Uleåborg, Helsingfors och Esbo har genomfört dagvårdsprojekt både med helt egen finansiering och med hjälp av statsandel. I dessa kommuner förekommer daghemsbyggande i stor utsträckning. För att uppfylla dagvårds skyldigheten har också många andra kommuner i olika delar av landet byggt daghem med hjälp av egen finansiering. Också reparationer som kräver akuta åtgärder på grund av mögel- och fuktskador har kommunerna och samkommunerna försökt genomföra snabbt och med egen finansiering. När en fuktskada i en byggnad har orsakat stora och dyra ombyggnads- och reparationsbehov har kommunerna dock i allmänhet föreslagit att det skall slås fast att projektet berättigar till statsandel.

Eftersom någon heltäckande utredning om genomförandet av projekt med statlig, kommunal eller privat finansiering inte har gjorts, finns ingen helhetsbild av läget att tillgå. Länsstyrelsen får endast i ett fåtal fall information om hur ett projekt har genomförts i en kommun, om statsandel inte har beviljats projektet. Med stöd av den information som finns att tillgå kan man dock konstatera att en del av projekten helt har blivit ogenomförda.

Kommunerna får stöd för genomförande av byggnadsprojekt inom social- och hälsovården huvudsakligen via statsandelssystemet.

Tidigare har kommunerna också fått stöd av sysselsättningsmedel, men andelen har aldrig varit speciellt stor och har under de senaste åren minskat ytterligare.

Penningautomatföreningen beviljar organisationerna investeringsunderstöd. Kommunerna kan inte vara mottagare av understöd, men i vissa fall har en kommun varit minoritetsdelägare i en förening som har fått understöd t.ex. för att bygga ett servicehus för äldre. På 1990-talet har tyngdpunkten i Penningautomatföreningens understöd legat på äldreomsorg och framför allt byggande av servicehus för äldre. År 1998 användes hälften av de understöd som beviljats för investeringsunderstöd till äldreomsorgen. Antalet servicehus för äldre börjar så gott som motsvara behovet, och understödsbeloppen har således minskat under de senaste åren. År 2000 beviljades investeringsunderstöd om ca 179 milj. mk för äldreomsorgen och 2001 180 milj. mk. Allt som allt beviljades i investeringsunderstöd 2000 över 391 milj. mk och 2001 450 milj. mk. Under de senaste åren har understöden på områdena för mental hälsa, missbrukarvård och handikappvård ökat. Penningautomatföreningens understödsprocent för servicelokaler och gemensamma lokaler är 70 och för bostäder 30.

På grundval av den förfrågan som riktades till länsstyrelserna våren 2001 kan man konstatera att länsstyrelserna inte har exakta uppgifter om ägandeförhållandena i fråga om ett projekt som kommunen ursprungligen skulle genomföra med stöd av statsandel har ändrats så, att det har kunnat genomföras med hjälp av stöd från Penningautomatföreningen. Det finns uppgifter om endast några projekt där planerna har ändrats och t.ex. en förening för äldreomsorg har tagit sig an projektet.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål

Syftet med reformen är att flytta tyngdpunkten i den kommunala styrning som sker via statsandelssystemet. Avsikten är att en betydande del av de resurser som står till förfogande riktas till genomförandet av projekt

som stöder utvecklandet och effektiveringen av verksamheten samt nya arbetssätt, i stället för till byggnadsstöd. En stärkt utvecklingsverksamhet är en viktig form av modern informationsstyrning och samtidigt en önskvärd utvecklingstrend. Avsikten är att stödja kommunernas och samkommunernas byggande då kommunens ekonomiska situation är så svag att genomförandet av projektet annars skulle bli särskilt betungande för kommunen. Dessutom skall projektet vara nödvändigt för tryggnad av social- och hälsovårdsservicen eller för genomförande av ett funktionellt utvecklingsprojekt. Till exempel på grund av befolkningens flyttningsrörelse kan en kommuns ekonomiska situation försämrats, medan det är nödvändigt att bygga ett servicehus för äldre för att trygga tjänsterna för de äldre som bor kvar i kommunen.

3.2. De viktigaste förslagen

3.2.1. Utvecklingsprojekt

Det föreslås att bestämmelser om statsunderstöd för utvecklingsprojekt som stöder utvecklandet och effektiveringen av verksamheten samt nya arbetssätt och som är nödvändiga för ordnandet av social- och hälsovården fogas till lagen. Statsunderstöd för utvecklingsprojekt enligt denna lag kan beviljas en kommun eller samkommun. Också andra än kommunala organisationer kan dock vara genomförande parter i projektet. Avgörande är att projektet främjar utvecklandet av ordnandet av den social- och hälsovård som ligger på kommunernas ansvar. En förutsättning för att ett projekt skall godkännas som utvecklingsprojekt som berättigar till statsandel är att det omfattar flera ekonomiska regioner eller sker i samarbete mellan flera kommuner. Det vore positivt om kommuner och samkommuner i samarbete utvecklade t.ex. den ekonomiska regionens eller landskapets servicefunktioner inom social- och hälsovården. Ett utvecklingsprojekt kan dock också vara ett projekt som genomförs av en enda kommun, om det kan utnyttjas i större utsträckning eller om det med tanke på befolkningsunderlaget i kommunen är betydande.

Utvecklingsprojektens tyngdpunkter skall väljas så att de överensstämmer med mål- och verksamhetsprogrammet för social- och hälsovården. Också social- och hälsovårdsministeriets strategiska mål skall beaktas då projekt planeras. Avsikten är att stödja projekt som är viktiga på nationell nivå. Projektet skall dock alltid vara nära förknippade med utvecklandet av det kommunala service-systemet.

Målet är framför allt att beakta behoven hos kommuner som inte har tillräckliga personalresurser eller andra resurser eller kompetens när det gäller projekt för nya funktioner eller utvecklingsprojekt. I allmänhet har små kommuner problem i detta avseende, eftersom de har lite personal och resurser. Genom kommunalt samarbete kan man få till stånd projekt som kommunerna ensamma inte hade haft möjlighet till.

Projekt som omfattas av det nya systemet skall vara sådana med tanke på effekterna och den grad i vilken de kan utnyttjas viktiga projekt för utvecklande av verksamheten som leder till en verklig förändring t.ex. i personalens kunnande, sätten att ordna tjänster, tillvägagångssätt och praxis, primärvården och arbetsfördelningen mellan specialistsjukvård, socialvård och hälso- och sjukvård, service- och vårdkedjor eller i optimalt regionalt utnyttjande av nätverk av specialkunnande. Avsikten är att få till stånd bestående förändring. Syftet med reformen är dock inte att genom det nya systemet lappa brister och försummelser i den lagstadgade social- och hälsovård som skall ordnas av kommunerna och som kommunen enligt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården i vilket fall som helst skall anvisa resurser för samt som för sin del stöds genom systemet med statsandel för driftskostnader.

Avsikten är att länsstyrelsen skall vara statsbidragsmyndighet och att länsstyrelsens social- och hälsovårdsavdelning således administrerar utvecklingsprojekten. Det anslag som är avsett för utvecklingsprojekt skall delas ut till länsstyrelserna. En del av anslaget skall dock av social- och hälsovårdsministeriet kunna riktas till något nationellt viktigt projekt, t.ex. för förenhetligande av datasystem.

Avsikten är att det föreslagna stödsystemet

för utvecklingsprojekt inte omedelbart skall ändra de nuvarande system som är avsedda för olika utvecklingsprojekt. I och med de erfarenheter man får av systemet med utvecklingsprojekt är det dock skäl att överväga att minska antalet system som är avsedda för olika utvecklingsprojekt inom social- och hälsovården och att slå ihop mindre projektanslag med det utvecklingsprojektanslag som nu föreslås.

Samtidigt är det skäl att särskilt beakta förhållandet mellan systemet med utvecklingsprojekt och andra system som är avsedda att stödja utvecklingsprojekt och som redan är i bruk. Avsikten är att säkerställa framför allt att överlappande stödsystem inte leder till oändamålsenlig användning av stödet eller till problem med tanke på finansieringen av enskilda utvecklingsprojekt. Situationen måste i detta hänseende bedömas systemvis. Avsikten är att i lagen inkludera en begränsning enligt vilken man inte kan bevilja ett utvecklingsprojekt statsunderstöd i fall där kommunen eller samkommunen redan får nationellt eller internationellt offentligt stöd enligt någon annan lag. Det är inte heller skäl att bevilja ett utvecklingsprojekt statsunderstöd i fall där projektet på andra grunder än med stöd av lagen kan få avsevärt specialunderstöd. Om projektet stöds t.ex. med ett anslag som reserverats i statsbudgeten för genomförandet av mål- och verksamhetsprogrammet för social- och hälsovården är det inte motiverat att bevilja projektet ytterligare anslag via systemet med utvecklingsprojekt.

I alla situationer utesluter dock anslag som kanaliseras till utvecklingsverksamheten via olika stödsystem inte varandra. Till exempel det statsunderstöd som beviljas för kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området hänför sig inte till något enskilt projekt. Det föreligger således inga hinder för att ett kompetenscentrum inom det sociala området delvis kan svara för genomförandet av ett utvecklingsprojekt som kommunen eller samkommunen får utvecklingsprojektpengar för.

Projekt som stöder sammanslagning av kommuner

Kommunindelningslagen ändrades vid ingången av 2002 (1447/2001). I lagen ingår en

bestämmelse (40 §) om ett tidsbegränsat stöd i försökssyfte för investerings- och utvecklingsprojekt. Kommuner som går ihop kan få stöd bl.a. för utvecklande av social- och hälsovården. Paragrafen gällande stödsystemet tillämpas på ändringar i kommunindelningen som träder i kraft vid ingången av 2003, 2004 eller 2005. Inrikesministeriet fattar beslut om betalning av stödet samtidigt som beslut om ändring av kommunindelningen fattas.

Om kommunerna ber om stöd för investerings- och utvecklingsprojekt för ett sådant projekt inom social- och hälsovården för vilket statsandel eller statsunderstöd beviljas med stöd av någon annan lag skall inrikesministeriet innan stödet beviljas höra den myndighet (i detta fall social- och hälsovårdsministeriet) som beviljar statsandel eller statsunderstöd.

3.2.2. Anläggningsprojekt

Det separata systemet med statsandel för anläggningsprojekt härstammar från en tid då kapitalmarknaden var outvecklad och då statsmakten mer än i dag ville styra kommunernas servicestruktur. Nuförtiden är det lättare att få långfristiga lån med förmånliga villkor, vilket gör att investeringskostnaderna kan fördelas jämnt över en längre tidsperiod. Det separata systemet med statsandel för anläggningsprojekt har också lett till att investeringspengarna är billigare pengar för kommunerna än de pengar som anvisas för driftskostnader, vilket har lett till att tyngdpunkten i servicestrukturen ligger på verksamhet i anstaltsform. Därför håller man i regel på att frångå det separata systemet med finansiering av anläggningsprojekt.

Den bristande ekonomiska jämlikheten kommunerna emellan är oroväckande bl.a. med tanke på tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna. Invånarna i Finland har lika rättigheter till social- och hälsovårdstjänster oberoende av var de bor. Därför bör man se till att framför allt de lokaler som behövs för tillgodoseendet av tjänster är i rimligt skick också i områden med ekonomisk tillbakagång. Detta talar för att investeringsstöden skall vara avsevärt mer

begränsade än för närvarande.

Projekt som genomförs av kommuner och samkommuner och som motsvarar de nuvarande anläggningsprojekten kan beviljas statsunderstöd under förutsättning att kommunen eller samkommunen på grund av sitt ekonomiska läge annars inte skulle ha möjlighet att genomföra projektet. Dessutom skall projektet vara nödvändigt med tanke på trygghet av kommunens eller samkommunens social- och hälsovårdsservice eller genomförandet av ett funktionellt utvecklingsprojekt.

Skatteinkomsternas betydelse i den totala finansieringen av kommunernas utgifter har ökat och finansieringen med hjälp av statsandelar har minskat. Det finns situationer där en kommuns inkomstunderlag är så litet att kommunen inte har möjlighet att finansiera ens nödvändiga investeringar på annat sätt än med hjälp av direkt stöd från staten. Till exempel i en kommun där åldringarnas andel av invånarantalet är stor kan det finnas ett tryck att bygga ett servicehus för åldringar eller grundligt reparera ett åldringshem. Kommunens inkomstbildning kan dock vara så svag att kommunen inte kan tänka sig att bygga t.ex. med hjälp av lånefinansiering. Förändringarna i kommunen kan också vara mycket snabba, t.ex. om ett företag i kommunen läggs ned, varvid inkomsterna av kommunens samfundsskatt rasar och invånarna i arbetsför ålder flyttar bort.

De nuvarande bestämmelserna gällande systemet med anläggningsprojekt ändras så att man avstår från att indela anläggningsprojekten i stora och små.

I stödet för byggande bör man framför allt beakta också möjligheten att ordna produktionen av vissa tjänster i samråd mellan flera kommuner. Om ett sådant frivilligt samarbete förutsätter byggande skall det vara möjligt att få statsunderstöd för genomförande av projektet. Också i dessa fall skall det vara möjligt att stödja endast kommuner vilkas ekonomiska läge är dåligt. Det faktum att också andra kommuner deltar i projektet skall vara en faktor som talar för statsunderstöd.

Planeringsperioden för anläggningsprojekt är för närvarande fyraårig. Planeringsperioden anses för närvarande vara för lång, eftersom kommunernas situation ibland förändras

snabbt. Ofta har kommunen eller samkommunen inte möjlighet att vänta länge på att genomföra projektet. I kommunerna görs planerna upp för tre år i sänder. Erfarenheten visar att kostnaderna under en lång planeringsperiod stiger, vilket medför problem för kommunerna med tanke på genomförandet av projektet. Det föreslås att planeringsperioden för nya utvecklingsprojekt skall vara två år. Det är också motiverat med en lika lång planeringsperiod för anläggningsprojekt som fastställs 2004 och därefter, eftersom statsunderstödet både för nya anläggningsprojekt och för utvecklingsprojekt budgeteras under samma moment. Nivån på statsunderstödet för dessa projekt skall fastställas separat för utvecklingsprojekt och anläggningsprojekt i resursförordningen. Därför föreslås att planeringsperioden skall vara två år.

Den tidsfrist på 30 år som gäller användning och överlåtande av egendom som erhållits i samband med statsandel för ett anläggningsprojekt har i vissa fall visat sig vara svår att tillämpa. I dessa fall har det t.ex. varit fråga om att en lokal som länge använts för social- och hälsovården på grund av strukturella förändringar inte använts fullt ut eller blivit tom. I sådana fall har man kunnat planera en ändring i egendomens användningsändamål eller realisering genom försäljning t.ex. för privat bruk. Planerna har dock kunnat försenas eller förhindras på grund av skyldigheten att återbetala statsandelen.

Begränsningarna gällande beviljande av statsandel eller statsunderstöd är motiverade och nödvändiga. Den väsentliga begränsning av systemet med anläggningsprojekt inom social- och hälsovården som föreslagits ovan minskar dock behovet av långa begränsningstider. I kommunerna och samsammunerna ändras de ekonomiska och funktionella förhållandena nuförtiden snabbt och kommunerna kan åsamkas onödiga kostnader t.ex. då lokaler står tomma. Således föreslås det att den begränsningstid om 30 år som gäller för statsandel för ett anläggningsprojekt skall förkortas till 15 år.

Begreppet statsunderstöd

Statligt stöd som för närvarande beviljas

anläggningsprojekt har begreppsmässigt ansetts utgöra statsandel. Detta har berott på att man i princip har kunnat bevilja alla kommuner och samkommuner stöd oberoende av deras ekonomiska ställning. Prioriteringen av anläggningsprojekt i länsstyrelsernas beslutsfattande har baserat sig på projektens innehåll. Finansministeriet har rekommenderat att man i samband med statens finansieringsstöd med tanke på klarheten och begripligheten skall sträva efter begrepp där man med statsandel avser ett lagstadgat stöd för driftskostnader och där beviljandet av stödet och stödbeloppet inte till någon del kan underkastas prövning. Statsandel hänför sig då alltid till anvisande av statlig finansiering rent allmänt till kommuner och samkommuner för uppfyllande av deras lagstadgade förpliktelser. Statsandelen skulle då inte vara förknippad med något särskilt styrningsmål.

Med statsunderstöd skall förstås alla sådana finansieringsstöd där åtminstone en viss grad av prövning ingår i grunderna för beviljandet eller i beloppet och där staten utövar en viss styrning genom beviljandet. I enlighet med detta är det i detta lagförslag befogat att övergå till sådana begrepp där det statliga finansieringsstöd som beviljas för anläggningsprojekt kallas statsunderstöd. Sådana begrepp hindrar inte att man utfärdar bestämmelser om fördelningen av kostnader på önskat sätt eller att statsunderstöd beviljas för anläggningsprojekt på kalkylmässiga grunder.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Propositionen har inga verkningar för statsfinanserna. Staten fördelar anslag för anläggningsprojekt inom ramen för vad statsrådet årligen beslutar. Enligt rambeslutet 2001 (8.3.2001, anslagsramar för åren 2002—2005) är det anslag som står till förfogande för statsandel för projekt från och med 2003 totalt 150 milj. mk, dvs. ca 25 230 000 euro per år. Efter reformen riktas anslaget både till anläggningsprojekt och utvecklingsprojekt

inom gränserna för de ramar som statsrådet årligen fastställer. Av statsandelen för 2003 går ca 17 milj. euro till statsandelar för anläggningsprojekt som redan bekräftats och resten, dvs. ca 8 milj. euro, har reserverats för nya utvecklingsprojekt. Från 2004 används en avsevärd del av anslaget till stöd för utvecklingsprojekt. En del av det statsunderstöd som reserverats för anläggningsprojekt går till betalning av statsandelen för projekt som inlets under tidigare år.

Alla kommuner och samkommuner har möjlighet att få statsunderstöd för utvecklingsprojekt. Stöd för anläggningsprojekt riktas till kommuner och samkommuner som har det sämre ställt ekonomiskt. Kommunernas och samkommunernas ansvar för byggandet ökas ytterligare, varför ändringen inverkar på deras ekonomi. Å andra sidan har kommunerna och samkommunerna inte tidigare på det sätt som nu föreslås fått stöd för utvecklingsprojekt, och i det avseendet är reformen positiv med tanke på deras ekonomi. Genom att man stöder utvecklingsprojekt uppmuntrar man kommunerna till samarbete och därmed också till att dela kostnaderna.

4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Reformen har inga verkningar på organisationen.

Länsstyrelsernas uppgifter kommer att öka efter att det föreslagna systemet med statsunderstöd för utvecklingsprojekt har godkänts. Dessutom kräver behandlingen och godkännandet av utvecklingsprojekt särskilt i början nytt kunnande av personalen. Uppgifterna i anslutning till administrationen av utvecklingsprojekt ökar gradvis i takt med att antalet projekt ökar. Länsstyrelsernas personal skall bl.a. genom utbildning stödjas så att den klarar de nya uppgifterna.

5. Beredningen av propositionen

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte

den 22 november 1999 en arbetsgrupp för att bereda revideringen av systemet med statsandel för anläggningsprojekt enligt 4 kap. lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården. Arbetsgruppen skulle bereda ett förslag till ändring av lagstiftningen i form av en regeringsproposition.

I arbetsgruppen ingick som medlemmar representanter för social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, länsstyrelsen i Östra Finlands län, Finlands Kommunförbund, Larsmo kommun och samkommunen Härkäntien kansanterveystyön kuntayhtymä. Under beredningen hörde arbetsgruppen som experter företrädare för undervisningsministeriet, Stakes, Liperi kommun, samkommunen för primärvården i Nyslott, Mellersta Finlands sjukvårdsdistrikt, Social- och hälsoorganisationernas samarbetsförening SAF r.f., Tjänstemannacentralorganisationen FTFC, Kommunsektorns fackförbund r.f., Penningautomatföreningen, Kommunfinans, TEKES och förbundet på landskapsnivå i Päijänne-Tavastland.

Arbetsgruppens förslag till regeringsproposition blev färdigt i december 2001. Den skickades ut på remiss till olika ministerier, länsstyrelsens social- och hälsovårdsavdelningar, Stakes, Finlands Kommunförbund, vissa arbetsmarknadsorganisationer, Social- och Hälsoorganisationernas samarbetsförening SAF r.f., Penningautomatföreningen, Statens Bostadsfond, TEKES och Kommunfinans. Dessutom begärdes utlåtanden från kommuner, städer, samkommuner för folkhälsoarbete, sjukvårdsdistrikt, specialomsorgsdistrikt, kompetenscentrum inom det sociala området, förbund på landskapsnivå samt TE-centraler runt om i landet.

Ärendet har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

6.1. Undervisningsministeriets riktlinjer

Reformen av undervisningsministeriets system med anläggningsprojekt har beretts i två stadier i en av ministeriet tillsatt arbetsgrupp. Arbetsgruppen föreslog i sin andra mellanrapport den 29 december 2000 att ett särskilt system med statlig finansiering för anläggningsprojekt bibehålls i grundundervisningen. Arbetsgruppen motiverar sitt förslag med att jämlikheten i fråga om utbildning bör tryggas. Systemet med statlig finansiering av anläggningsprojekt bör också utvecklas så, att det bättre än hittills beaktar möjligheterna för kommuner med olika ekonomisk situation och av olika storlek att finansiera de investeringar som grundundervisningen förutsätter.

Undervisningsministeriets arbetsgrupp föreslår att alla kommuner enligt lagen också i framtiden skall ha möjlighet att få statsandel för anläggningsprojekt inom grundundervisningen. Statsandelsprocenten sänks dock i fråga om kommuner med god ekonomisk ställning, dvs. i fråga om kommuner vilkas per invånare utjämnade skatteinkomst klart överskrider utjämningsgränsen. Den lägsta statsandelsprocenten skall vara 5 procent och den högsta 50 procent. Genom att bibehålla statsandelsprocenten 50 procent vill arbetsgruppen betona statens delansvar när det gäller jämlika utbildningsmöjligheter för eleverna i grundundervisningen, oberoende av kommunens ekonomiska ställning. Skolvägen för små barn i den läropliktsbaserade grundundervisningen får inte bli för lång av skäl som har att göra med systemet för finansiering av anläggningsprojekt.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 a §. *Förhållandet till statsunderstödslagen.* Den 1 september 2001 trädde en ny statsunderstödslag i kraft (688/2001). I lagen bestäms om de grunder och förfaranden som iakttas då statsunderstöd beviljas. Enligt 3 § 2 mom. statsunderstödslagen tillämpas lagen inte på statsandel eller statsunderstöd enligt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården. I detaljmotiveringen för lagen konstateras under detta moment att statsunderstödslagen inte skall tillämpas som kompletterande norm på statsandelar och understöd som avses i lagstiftningen om statsandelar. Detta eftersom lagstiftningen om statsandelar utgör en helhet där avsikten är att på ett heltäckande sätt reglera de statsandelar och understöd som kompletterar dem som omfattas av systemet. Tillämpandet av bestämmelserna i statsunderstödslagen på dessa understöd förutsätter att man i lagen om statsandelssystemet i fråga genom en hänvisningsbestämmelse tillämpar bestämmelserna i statsunderstödslagen. Det föreslås att i denna paragraf bestäms att statsunderstödslagen tillämpas på statsunderstöd för utvecklingsprojekt enligt vad som bestäms senare.

2 kap.

Planering

6 §. *Förordningen om social- och hälsovårdens resurser.* I paragrafen bestäms om det beslut som utfärdas om social- och hälsovårdens resurser. Statsrådet fattar kalenderårsvis beslut om social- och hälsovårdens resurser i samband med statsbudgeten. I 1 mom. bestäms om innehållet i resursbeslutet. Efter att den nya grundlagen trädde i kraft utfärdar statsrådet inte längre ett beslut utan en

förordning om social- och hälsovårdens resurser (resursförordningen). Det föreslås att paragrafen ändras så att lagens begrepp motsvarar nuvarande praxis. Samtidigt föreslås vissa ändringar i resursförordningens innehåll på grund av systemet med statsunderstöd för utvecklingsprojekt.

I denna proposition föreslås att planeringsperioden gällande anläggningsprojekt ändras från fyra år till två år. Det föreslås att 1 mom. 2 punkten ändras så, att man i resursförordningen för tvåårsperioden i fråga fastställer nivån på det statsunderstöd som årligen står till förfogande för utvecklingsprojekt och anläggningsprojekt separat. Statsunderstödet skall i huvudsak riktas till utvecklingsprojekt, och det är möjligt att byggnadsprojekt under vissa år inte stöds alls.

I 1 mom. 3 punkten finns en bestämmelse enligt vilken resursbeslutet innehåller markgränsen för maximibeloppet av minimikostnaderna för anläggningsprojekt samt för anläggningsprojekt som till sina totala kostnader är stora och andra anläggningsprojekt och en uppskattning om den statsandel som skall betalas för anläggningsprojekten. Senare i denna proposition föreslås att projekt inte längre skall indelas i stora och små projekt, utan att det enbart skall finnas anläggningsprojekt och utvecklingsprojekt. Det föreslås att 3 punkten ändras så att den motsvarar dessa ändringar. Avsikten är att staten inte fastställer någon övre eller undre gräns för kostnaderna för utvecklingsprojekt. Projektets betydelse och omfattning är de centrala kriterierna. Eftersom avsevärt mindre statsbidrag står till förfogande för anläggningsprojekt och endast byggnadsprojekt i kommuner och samkommuner med dålig ekonomisk ställning stöds, är det inte ändamålsenligt att stöda projekt med stora kostnader. Därför är det nödvändigt att fortfarande fastställa minimi- och maximigränser för kostnader för anläggningsprojekt. Dessa gränser skall fastställas i resursförordningen som för närvarande.

Det föreslås att en ny 6 punkt fogas till 1 mom. Avsikten är att urvalet av utvecklingsprojekt som stöds skall styras nationellt så,

att de gäller liknande funktioner under samma tidsperiod i hela landet. Statsrådet skall årligen fastställa prioriteterna för utvecklingsprojekt för följande år. Här skall bl.a. de prioriteringar som ingår i mål- och verksamhetsprogrammet för social- och hälsovården beaktas. Resursförordningen utfärdas kalenderårsvis i samband med statsbudgeten, och detta vore således en ändamålsenlig tidpunkt att fastställa prioriteterna för utvecklingsprojekt för följande år. Det föreslås att bestämmelser om detta inkluderas i 6 punkten.

Ändringen i 2 mom. gäller bara en ändring av ordet resursbeslut till att motsvara nuvarande praxis.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. där det bestäms att statsrådet skall ha möjlighet att låta bli att till länsstyrelserna dela ut en del av det anslag som är avsett för utvecklingsprojekt. Avsikten är att vid behov rikta en del av projektpengarna till genomförandet av något nationellt viktigt projekt, t.ex. ett teknologiprojekt, under styrning av en centralförvaltningsmyndighet. Statsrådet beslutar årligen om anslaget belopp och det skall fastställas i resursförordningen. För administrationen av detta anslag svarar social- och hälsovårdsministeriet.

7 §. *Beredningen av mål- och verksamhetsprogrammet för social- och hälsovården samt resursförordningen.* I paragrafen bestäms bl.a. om beredningen av resursbeslutet. Det föreslås att paragrafen ändras endast till de delar ordet resursbeslut nämns i den, och att detta ändras till resursförordning.

8 §. *Den regionala fördelningen av resurser.* I paragrafen bestäms om fördelning av det maximala beloppet av kostnader för anläggningsprojekt som godkänts i resursbeslutet till länsstyrelserna och från dem vidare till kommunerna och samkommunerna i regionen. Det föreslås att 1 mom. skall innehålla bestämmelser om utdelning av statsunderstöd som står till förfogande för utvecklingsprojekt och för anläggningsprojekt till länsstyrelserna. En del av det statsunderstöd som står till förfogande för utvecklingsprojekt skall enligt 6 § 3 mom. kunna användas av social- och hälsovårdsministeriet. Om ett sådant beslut ingår i resursförordningen kan statsunderstöd naturligtvis inte utdelas till denna del. Paragrafens 2 mom. skall innehålla bestämmelser om fortsatt utdelning

hålla bestämmelser om fortsatt utdelning av anslaget till kommunerna och samkommunerna. Det föreslås att också 3 mom. preciseras på motsvarande sätt. Dessutom föreslås det att ordet resursbeslut ersätts med ordet resursförordning.

3 a kap.

Statsunderstöd för utvecklingsprojekt

19 a §. *Utvecklingsprojekt.* Det föreslås att paragrafen skall innehålla bestämmelser om hurdan ett utvecklingsprojekt som avses i denna lag är och i vilka fall man inte kan få understöd. I det mål- och verksamhetsprogram för social- och hälsovården som hänförs till regeringsprogrammet fastställs de allmänna utvecklingsmålen för social- och hälsovården. Avsikten är att stödja projekt som främjar uppnåendet av dessa mål med stöd av denna lag. Ett utvecklingsprojekt skall stödja befolkningens hälsa, välfärd och sociala trygghet. Ett utvecklingsprojekt kan vara t.ex. ett projekt som stöder strukturell förändring, ett projekt som utvecklar nya sätt att producera och genomföra tjänster, ett projekt för förbättrande av kunnandet eller nya arbetssätt, ett projekt för kvalitetshantering eller ett projekt för utveckling av vårdprogram och vårdmetoder. Utvecklingsprojekt som stöds med stöd av denna lag är inte projekt som får stöd under andra lag moment i statsbudgeten, såsom forskningsprojekt och projekt som får anslag för hälsofrämjande. Också en koppling till en välfärdsstrategi på regional nivå, landskapsnivå eller lokal nivå är en fördel för projektet.

Projektet kan främja samarbetet mellan kommunerna, men också kommunernas interna samarbete på olika verksamhetsområden. Projekt kan genomföras på en ekonomisk regions, ett landskaps, ett sjukvårdsdistrikts eller ett specialomsorgsdistrikts område. Med hjälp av systemet med utvecklingsprojekt kan man stödja nätverksbaserade tillvägagångssätt i området i fråga. För att projektet skall godkännas är det bra om flera kommuner deltar i projektet. För att ett pro-

jekt som genomförs av en enda kommun skall anses viktigt bör resultaten av projektet kunna utnyttjas i större omfattning i landet eller i övrigt vara ett exempel för andra kommuner. Vid en bedömning av hur viktigt ett projekt är är det också skäl att beakta det befolkningsunderlag som den som genomför projektet representerar.

Syftet med reformen är dock inte att genom de nya systemet lappa brister och försummelser i den lagstadgade social- och hälsovård som skall ordnas av kommunerna och som kommunen enligt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården i vilket fall som helst skall anvisa resurser för samt som för sin del stöds genom systemet med statsandel för driftskostnader. Om ett utvecklingsprojekt gäller t.ex. omorganisering av en viss funktion inom kommunens social- och hälsovård i kommunen eller i samarbete mellan flera kommuner och det också innehåller lagstadgade uppgifter, skall kommunen kunna få stöd enbart för de kostnader som hänför sig till ändringen, men inte för den del som hänför sig till den lagstadgade verksamheten.

Kostnader som kan godkännas för ett utvecklingsprojekt kan anses vara t.ex. löner för dem som arbetar inom projektet, vissa adb-kostnader, resekostnader, kostnader för hyra av lokaler, expertarvoden eller kostnader som föranleds av utbildning av personalen. Avsikten är att t.ex. anskaffning av utrustning kan höra till utvecklingsprojektet. Förutsättningen är dock att dessa kostnader utgör en liten del av de totala kostnaderna för projektet.

I andra momentet finns en bestämmelse enligt vilken kommunen eller samkommunen inte kan få stöd med stöd av denna lag, om den får nationellt eller internationellt offentligt stöd med stöd av någon annan lag. Avsikten är att kommunens eller samkommunens projekt i enlighet med denna lag kan få statligt stöd endast från en finansieringskälla. Om kommunen eller samkommunen får statligt stöd för ett projekt med stöd av någon annan lag eller anslag ur statsbudgeten under huvudtiteln för social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde i enlighet med de motiveringar som ingår i budgeten, kan statsunderstöd inte beviljas med stöd av den-

na lag.

Det har inte ansetts nödvändigt att fastställa en övre eller undre gräns för projekten. Projektets betydelse och omfattning är de centrala kriterierna för att ett projekt skall godkännas som ett projekt som berättigar till statsunderstöd. Det är dock inte ändamålsenligt att stödja alltför små utvecklingsprojekt, så de deltagande kommunernas andel av utvecklingsprojektet bör vara minst 100 000 euro.

19 b §. Mottagare av statsunderstöd för utvecklingsprojekt. Det föreslås att paragrafen skall innehålla bestämmelser om dem som genomför utvecklingsprojekt och om mottagare av statsunderstöd. Statsunderstöd kan beviljas antingen en kommun eller en samkommun. Projektet kan också genomföras av en enskild kommun, men projekt där flera kommuner deltar prioriteras dock. Om projektet genomförs av flera kommuner, kan mottagaren av statsunderstöd dock också vara en enskild kommun eller samkommun. Kommunerna kan sinsemellan komma överens om fördelningen av statsunderstödet mellan kommunerna. En sådan överenskommelse mellan kommunerna begränsas inte genom denna lagstiftning. Kommunerna kan få statsunderstöd oberoende av sitt ekonomiska läge.

Projektet kan också vara gemensamma projekt med andra parter, dvs. också en privat organisation eller person som dock inte direkt kan vara mottagare av statsunderstöd kan delta i projektet. Kommunen eller samkommunen ansvarar alltid för genomförandet av projektet. Den kommun som ansvarar för administrationen skall också ansvara för övervakningen av hur statsunderstödet används också i det fall att understöd utdelas vidare till andra kommuner eller samkommuner.

19 c §. Godkännande av resurser. Om social- och hälsovårdens resurser utfärdas årligen en förordning i samband med att budgetförslaget avläts. Genom förordning godkänns för närvarande maximibeloppet av de totala kostnaderna för anläggningsprojekt. I denna regeringsproposition föreslås att denna praxis fortsätts. Därför är det viktigt att en bestämmelse med samma innehåll ingår i lagen också i fråga om utvecklingsprojekt. Därför fö-

reslås det att man i resursförordningen godkänner beloppet av det statsunderstöd som årligen står till förfogande för godkända utvecklingsprojekt.

19 d §. Statsunderstödet belopp. I paragrafen föreslås bestämmelser om hur stor del en kommun eller samkommun kan få i understöd. Understödet kan betalas endast för kommunens eller samkommunens egen finansieringsandel, även om kommunen eller samkommunen enligt bestämmelserna i 19 e § som sökande är skyldig att anmäla också projektets totala finansiering och den andel som andra finansiärer står för.

Kommunen eller samkommunen kan för sin egen finansieringsandel få högst 50 procent i statsunderstöd. Den finansieringsandel som privata parter står för får inte inverka då man överväger statsunderstödet belopp. Det föreslås inte att den undre gränsen för understödsprocenten fastställs i paragrafen. I praktiken torde administrationen i anslutning till utvecklingsprojekt och den totala finansieringen av projekt förutsätta att statsunderstödet är minst omkring 25 procent av kommunens eller samkommunens egen finansieringsandel. Länsstyrelsen bör då i beslutsfattandet beakta eventuella särdrag i genomförandet av projektet samt kommunens eller samkommunens egen uppfattning om finansieringen. En tillräckligt enhetlig riksomfattande tillämpningspraxis kan vid behov tryckas genom anvisningar till länsstyrelserna.

19 e §. Ansökan om statsunderstöd. Det föreslås att bestämmelser om ansökan om statsunderstöd skall ingå i paragrafen. Ansökan skall före utgången av kalenderåret i fråga tillställas den länsstyrelse på vars område kommunen eller samkommunen är belägen. Förfarandet motsvarar till denna del bestämmelserna om anläggningsprojekt. Ansökan kan göras endast av en kommun eller samkommun. Ansökan skall alltid göras skriftligen.

Det föreslås att bestämmelser om de uppgifter som åtminstone skall framgå av ansökan inkluderas i andra momentet. Eftersom flera kommuner och samkommuner samt privata sammanslutningar, t.ex. lokala organisationer, kan delta i genomförandet av utvecklingsprojekt skall av ansökan framgå alla parter som deltar i genomförandet av

projektet. Statsbidragsmyndigheten har då möjlighet att bedöma hur täckande projektet är. Om flera kommuner och samkommuner deltar i genomförandet av ett projekt skall av ansökan framgå vilken part som ansvarar för administrationen.

Av ansökan skall tydligt framgå den totala finansieringen av projektet, den sökandes finansieringsandel separat och också alla andra parter finansieringsandelar. Även om bara kommunernas andel kan få statsunderstöd vore det viktigt för länsstyrelsen att få uppgifter om alla deltagares finansiella insats i projektet. På så sätt blir det möjligt att bedöma de övriga deltagarnas engagemang i projektet. Den totala finansieringen är av vikt då man bedömer om projektet verkligen är genomförbart. En annan viktig uppgift med tanke på genomförbarheten är projektets totala kostnader. I praktiken består de totala kostnaderna sannolikt av samtliga parter finansieringsandelar samt statsunderstödet. Dessutom skall av ansökan tydligt framgå andelen av den kommunala finansiering som berättigar till statsunderstöd samt den uppskattade tidtabellen för genomförande av projektet. Dessutom skall ansökan innehålla en plan över hur utvärderingen kommer att göras.

Det kan bli nödvändigt att genom förordning utfärda bestämmelser om detaljer av teknisk karaktär angående ansökan. Därför föreslås det att en bestämmelse om bemyndigande också skall ingå i lagrummet.

19 f §. Statsunderstödsbeslut. Det föreslås att paragrafen skall innehålla bestämmelser om innehållet i statsunderstödsbeslutet. Länsstyrelserna skall skriftligen fatta understödsbeslutet före utgången av februari. Tidtabellen skall även i detta avseende motsvara det som gäller för bekräftande av anläggningsprojekt. Beslut skall fattas om alla de utvecklingsprojekt som inleds under året i fråga och följande år. Likaså skall avslående beslut fattas om de projekt som inte godkänns såsom berättigande till statsunderstöd. Dessutom skall man fatta ett villkorligt beslut om utvecklingsprojekten för året efter verksamhetsåret.

Det föreslås att bestämmelser om de uppgifter som skall framgå av statsunderstödsbeslutet skall ingå i andra momentet. Beslutet

skall riktas till den ansökande kommunen. Utvecklingsprojektets mål och innehåll skall framgå av beslutet i den form de eventuellt antagit under behandlingen av ansökan. Ansökan om statsunderstöd och statsunderstödsbeslutet behöver således inte stämma överens till denna del. Av beslutet skall också framgå de totala kostnaderna för projektet samt de olika finansiärernas finansieringsandelar. Kommunens andel är den finansieringsandel för vilken statsunderstöd betalas och de kostnader som godkänns som grund för statsunderstöd skall fastställas i beslutet.

Genomförandet av utvecklingsprojektet kan förläggas till flera år, vilket skall framgå av beslutet. Statsunderstödet belopp kan vara gradvis ökande eller gradvis minskande beroende på tidtabellen och kostnaderna för genomförandet, men det totala beloppet av understödet får vara högst 50 procent av kostnaderna.

Om man vill fastställa särskilda grunder för beviljande och betalning eller för övervakning av statsunderstödet skall dessa framgå av beslutet.

19 g §. Betalning av statsunderstöd för utvecklingsprojekt. Det föreslås att bestämmelser om tidpunkten och förutsättningarna för betalning av statsunderstöd skall ingå i paragrafen, liksom även bestämmelser om vilka uppgifter mottagaren av statsunderstöd skall lämna för betalning av statsunderstödet.

Enligt 1 § betalas statsunderstödet till den mottagande kommunen eller samkommunen i en eller flera poster beroende på hur kostnaderna fördelas tidsmässigt. Statsunderstöd betalas vid behov i lämpliga poster enligt hur de kostnader som godkänns för statsunderstöd fördelas tidsmässigt. Länsstyrelsen kan i egenskap av statsbidragsmyndighet besluta att statsunderstödet eller någon del av det betalas först efter att en godtagbar utredning om användningen har lagts fram. Statsunderstödet betalas då retroaktivt i förhållande till hur kostnaderna infaller tidsmässigt. Statsbidragsmyndigheten skall i sådana fall granska och godkänna utredningen om hur understödet används innan statsunderstöd eller en eller flera poster av det betalas. Ett villkor om betalning i efterskott skall inkluderas i statsunderstödsbeslutet. I regel betalas statsunderstödet utgående från hur kostnaderna infaller

tidsmässigt, men i vissa specialfall kan det vara skäl att besluta om en annan praxis.

Det föreslås att bestämmelser om fördelning av statsunderstödet och om betalningstidtabellen skall inkluderas i 2 mom. Om genomförandet av projektet tar flera år fördelas statsunderstödet för projektet enligt projektets årliga andel och varaktighet. Om betalningstidtabellen och åtminstone om grunderna för betalning skall beslut alltid fattas i statsunderstödsbeslutet. Om statsbidragsmyndigheten beslutar att betala statsunderstödet i förskott bör den motivera sitt beslut.

19 h §. Statsunderstödsutredning. Det föreslås att paragrafen skall innehålla bestämmelser om den som gör statsunderstödsutredningen, om dess huvudsakliga innehåll samt om dess tidsfrist. Staten bör i efterhand kunna konstatera att projektet har genomförts i enlighet med vad kommunen eller samkommunen har meddelat vid ansökan om statsunderstöd. Den kommun eller samkommunen som administrerat utvecklingsprojektet skall tillstålla länsstyrelsen en utredning om projektet, om hur det framskridit och genomförs samt om kostnaderna. Utredningen skall lämnas inom sex månader efter att projektet slutförts.

19 i §. Tillämpning av vissa bestämmelser i statsunderstödslagen. Det föreslås att denna paragraf skall innehålla bestämmelser om till vilka delar statsunderstödslagen skall tillämpas. På utvecklingsprojekt tillämpas bestämmelserna i statsunderstödslagen om stödtagarens skyldighet att lämna uppgifter, om statsbidragsmyndighetens tillsynsuppgift, om granskningsrätt och utförande av granskning, om handräckning, om avbrytande av betalning, om återbetalning och återkrav av statsunderstöd, om ränta och dröjsmålsränta, om jämkning av det belopp som skall återbetalas, om tiden för återkrav samt om kvittning.

19 j §. Ändringssökande gällande statsunderstödsbeslut. Det föreslås att paragrafen skall innehålla bestämmelser om ändringssökande gällande statsunderstöd för utvecklingsprojekt. I beslut av statsbidragsmyndigheten gällande utvecklingsprojekt får ändring inte sökas genom besvär. En missnöjd saksägare får söka rättelse. Ändringssökandet har reglerats på motsvarande sätt i statsunder-

stödslagen.

4 kap.

Statsunderstöd för anläggningsprojekt

20 §. *Mottagare av statsunderstöd för anläggningsprojekt.* I paragrafen bestäms om mottagare av statsandel för anläggningsprojekt, som kan vara antingen en kommun eller en samkommun. Det föreslås att paragrafen ändras så, att där fastställs förutsättningarna för erhållande av statsunderstöd. En absolut förutsättning är att kommunens eller samkommunens ekonomiska ställning är så svag att projektet utan statens deltagande i praktiken skulle vara omöjligt att genomföra. Kommunens eller samkommunens ekonomiska situation kan fastställas utgående från nyckeltalen för ekonomin. Det finns flera av dessa nyckeltal och tillsammans inverkar de på kommunens ekonomiska situation. En kommun med låg skatteinkomst är inte nödvändigtvis i sådant trångmål att den inte skulle kunna finansiera sin investering också utan statligt stöd. Å andra sidan kan en kommun med förhållandevis hög skatteinkomst behöva understöd med tanke på faktorer som inverkar på det ekonomiska läget i sin helhet. Kommunens ekonomiska trångmål måste vara långvarigt. Dessutom skall genomförandet av projektet ha betydelse för tryggheten av tillgången på tjänster i kommunen eller samkommunen. Också i små kommuner måste man kunna trygga närservicen, oberoende av ett lågt invånarantal, ökat behov av tjänster eller gles bebyggelse.

Avsikten är således att stöda byggande endast i kommuner och samkommuner med dålig ekonomisk ställning. Dessa kommuner kommer sannolikt att vara samma kommuner som har möjlighet att ansöka om och få sådant statsunderstöd enligt prövning som avses i 13 § lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996). Statsunderstöd enligt prövning kan beviljas en kommun som i första hand på grund av exceptionella eller tillfälliga kommunalekonomiska svårigheter är i behov av ökat ekonomiskt stöd.

För närvarande anses det nödvändigt att stöda byggnadsprojekt som är nödvändiga

för ordnandet av mindre bemedlade kommuners och samkommuners social- och hälsovård via ett separat system. I fortsättningen kan det dock vara motiverat att slå ihop statsbidraget för byggandet inom social- och hälsovården i kommuner med dålig ekonomisk ställning med det statsbidragssystem enligt prövning som ingår i lagen om statsandelar till kommunerna.

21 §. *Anläggningsprojekt.* I 1 mom. ingår en definition av begreppet anläggningsprojekt. Det föreslås att bestämmelser om att ett projekt i regel inte kan få statsunderstöd om det kan anses höra till ägarens normala underhållsarbete i fråga om byggnaden inkluderas i momentet. Med detta avses bl.a. reparation av fukt- och mögelskador. Avsikten är att betona ägarens ansvar för skötseln av underhållet av byggnaden. Om kommunen eller samkommunen i byggandet har iakttagit all möjlig noggrannhet och felet beror bl.a. på allmän praxis dock kan kommunen eller samkommunen få statsunderstöd.

I andra momentet ingår för närvarande bestämmelser om att också ett projekt vars kostnader underskrider den undre gränsen för små projekt kan anses vara ett anläggningsprojekt, om finansieringen av projektet på grund av invånarantalet i kommunen eller medlemskommunerna i samkommunen eller på grund av deras ekonomiska situation skulle bli särskilt betungande. Eftersom kommunens eller samkommunens dåliga ekonomiska situation enligt förslaget skall vara förutsättning för att kommunen kan få statsunderstöd för genomförande av projekt, måste detta moment preciseras. Det föreslås att momentet ändras så, att ekonomisk situation fortfarande är en viktig förutsättning, men att projektet dessutom skall vara nödvändigt för mottagarna av tjänsten, dvs. för kommuninvånarna. Genomförandet av projektet skall vara nödvändigt t.ex. för trygghet av tillgången på tjänster. Ett exempel är en skärgårdskommun där det är nödvändigt att bygga ett daghem eller en rådgivning. Daghemmet är viktigt ur barnets och föräldrarnas synvinkel. Dagvård och hemtjänst är ofta nödvändiga i små kommuner, men kostnaderna för projektet kan underskrida 300 000 euro, och på grund av kommunens ekonomiska situation kan det annars vara omöjligt

att genomföra projektet.

22 §. *Godkännande av anläggningsprojekt.* I paragrafen bestäms om godkännande av stora anläggningsprojekt, av de maximikostnader som ligger till grund för statsandelen för dessa projekt samt av det år då statsunderstödet börjar betalas i resursbeslutet. Det föreslås att 1 mom. upphävs, eftersom anläggningsprojekt inte längre skall klassas som stora eller små projekt. I fortsättningen finns det bara anläggningsprojekt som befinner sig inom ramarna för de totala kostnader som definieras i resursförordningen. Av den lilla projektkvoten följer att man under de senaste åren genomfört allt färre stora projekt, och vissa år har inga stora projekt genomförts. Det föreslås att man slopar definitionen av begreppet stora projekt, eftersom anslaget också under kommande år uppskattas vara så litet att genomförandet av ett enda stort projekt kan sluka hela anslaget. Målet är att stödja sådana projekt som genomförs av kommuner eller samkommuner med svår ekonomisk situation som är nödvändiga t.ex. för trygghet av tjänster eller ändring av servicestrukturen och att länsstyrelsen i sista hand i egenskap av myndighet som beviljar statsbidrag prioriterar projektförslag inom sitt eget område.

I 2 mom. bestäms om godkännande av maximibeloppet av kostnaderna för andra anläggningsprojekt (små projekt) i resursbeslutet. Eftersom projekt inte längre klassas som stora eller små föreslås att ordalydelsen i 2 mom. ändras så, att det statsunderstöd som står till förfogande för anläggningsprojekt godkänns i resursförordningen. Samtidigt föreslås att ordet resursbeslut ersätts med ordet resursförordning.

24 §. *Planering av anläggningsprojekt.* I paragrafen bestäms om kommunens och samkommunens skyldighet att tillstålla länsstyrelsen sin plan för de anläggningsprojekt som genomförs under de följande fyra åren. I kommunerna förändras både de funktionella och ekonomiska förhållandena nuförtiden med så kort varsel att en fyraårig planeringsperiod i många fall har varit oändamålsenlig. Kostnaderna för projekt som placerats in under de sista åren av planeringsperioden förändras i allmänhet. Det föreslås att 1 mom. ändras så att planeringsperioden i stället för

de nuvarande fyra åren skall vara tvåårig. Avsikten är att förenhetliga planeringsperioderna hos utvecklings- samt anläggningsprojekt.

I 2 mom. bestäms om planens innehåll i fråga om stora projekt. Eftersom anläggningsprojekt inte längre klassas som stora eller små föreslås det att momentet upphävs.

25 §. *Genomförande av anläggningsprojekt.* I paragrafen bestäms om att ett anläggningsprojekt skall inledas antingen det år då det har fastställts eller därpå följande år. Avsikten är att statsunderstödet för anläggningsprojekt och utvecklingsprojekt i fortsättningen är ett treårigt överföringsanslag i statsbudgeten. Således skall statsbidragsmyndigheten betala också den sista posten av statsunderstödet till kommunen eller samkommunen senast inom det tredje året. Då anläggningsprojekt fastställs endast för ett år kan man bättre undvika situationer där projektet fortsätter i mer än tre år. Eftersom det projekt som stöds skall vara verkligt nödvändigt för en kommun eller samkommun med dålig ekonomisk ställning är det sannolikt att det inleds genast då statsunderstödsbeslutet fås. Därför föreslås det att 1 mom. ändras så, att anläggningsprojekt skall inledas det år då det enligt fastställelsen skall genomföras.

Överföringsanslag möjliggör en flexiblere behandling av projekt i situationer där projektet inte inleds det år då det enligt fastställelsen skall inledas. I sådana fall återgår beloppet av det statsunderstöd som reserverats för projektet till statsbidragsmyndigheten och kan användas till något annat projekt. Om kommunen eller samkommunen kan inleda projektet följande år skall det prioriteras när det gäller användning av det reserverade anslaget. Kommunen eller samkommunen skall då föreslå att projektet skall godkännas på nytt före utgången av december året före det år då projektet skall genomföras.

I 2 mom. bestäms att social- och hälsovårdsministeriet kan ge en kommun eller samkommun tillstånd att inleda ett projekt innan det fastställts. I praktiken har man årligen beviljat ett tiotal sådana tillstånd i huvudsak för projekt som fått ett bindande förhandsavgörande. Åren 2000 och 2001 beviljades tillstånd också för projekt som fastställts preliminärt. Tillstånd beviljades i av-

sevärt större utsträckning än under tidigare år. Detta beror delvis på diskussionen om ändring av systemet med anläggningsprojekt. Eftersom det beror på en kommuns eller samkommuns ekonomiska ställning om kommunen eller samkommunen får statligt stöd för genomförande av anläggningsprojekt, kommer antalet anläggningsprojekt som stöds att minska i avgörande grad. Dessutom skall det ekonomiska läget alltid bedömas enligt kommunens eller samkommunens aktuella situation då projekt fastställs. Därför föreslås det att det inte längre skall vara möjligt att tidigare lägga anläggningsprojekt och att momentet skall upphävas.

26 §. *Statsunderstöd för anläggningsprojekt.* I paragrafen bestäms om de kostnader som berättigar till statsandel i fråga om både stora och små projekt. Det föreslås att paragrafen ändras så, att länsstyrelsen i fortsättningen fastställer de kostnader enligt vilka beloppet av statsunderstödet räknas. I paragrafen skall fortfarande ingå en bestämmelse som motsvarar den nuvarande bestämmelsen om att statsunderstöd betalas endast för faktiska kostnader. Dessutom föreslås det att paragrafen ändras till de delar den innehåller bestämmelser om stora projekt.

27 §. *Statsunderstödet storlek.* I paragrafen bestäms om procentsatsen för statsunderstödet, vilken är 25. Det föreslås att paragrafen ändras endast i fråga om begreppet statsunderstöd.

28 §. *Utbetalning av statsunderstöd för anläggningsprojekt.* I paragrafen bestäms om hur statsandel betalas till kommunen eller samkommunen. Betalningen sker för närvarande månatligen i lika stora poster under den tid som projektet uppskattas kräva. Avsikten är att denna praxis i regel skall fortsätta. Eftersom det statsunderstöd som står till förfogande för anläggningsprojekt i fortsättningen kommer att vara ett treårigt överföringsanslag och skall betalas till kommunen eller samkommunen inom det tredje året, är det ändamålsenligt att ge länsstyrelserna en möjlighet att också fastställa utbetalningen så, att posterna inte är lika stora. Till exempel kan de sista posterna vid behov vara större. Detta bör konstateras i statsunderstödsbeslutet.

I paragrafen bestäms också om utbetalning

i sådana fall där kommunen eller samkommunen har fått tillstånd av social- och hälsovårdsministeriet att inleda projektet innan det har fastställts. I denna proposition föreslås att det inte längre skall vara möjligt att tidigare lägga anläggningsprojekt. Därför föreslås det att hänvisningen till 25 § 2 mom. slopas.

29 §. *Statsunderstödsutredning och statsunderstödsbeslut.* I 1 mom. bestäms om kommunens och samkommunens skyldighet att göra en statsunderstödsutredning. Det föreslås att paragrafen ändras till de delar den innehåller bestämmelser om stora projekt. Samtidigt föreslås det att ordet statsandel ersätts med ordet statsunderstöd.

Paragrafens 2 och 3 mom. ändras endast till den del ordet statsandel används i dem. Ordet statsandel ersätts med ordet statsunderstöd.

30 §. *Återbetalning av statsandel för anläggningsprojekt.* I paragrafen bestäms om skyldigheten att återbetala statsandelen vid överlåtande av egendom. Enligt 1 mom. kan det bestämmas att en sådan proportionell del av den anskaffade egendomens gängse värde som motsvarar statsandelen för anläggningsprojekt helt eller delvis skall återbetalas till staten, om egendomen har överlåtits eller om verksamheten upphör eller om det syfte för vilket egendomen används blir varaktigt ändrat och egendomen inte används för någon annan verksamhet som berättigar till statsandel. Statsandelen kan emellertid inte återkrävas på en sådan grund som har uppstått senare än 30 år efter att statsandelsutredningen om projektet lämnades. Det föreslås att 1 mom. ändras så, att den tidsfrist efter vilken statsandel inte längre kan återkrävas är 15 år efter att statsandelsutredningen avgivits. Avsikten är att förkorta tidsfristen eftersom de ekonomiska och funktionella förändringarna i kommunerna och samkommunerna numera sker så snabbt att ett behov av ett motiverat och ändamålsenligt överlåtande av egendom kan uppstå redan inom 15 år. De funktionella förändringarna beror ofta på flyttningsrörelsen.

Kommunerna får avsevärt större rörelsefrihet genom att tidsfristen förkortas från de nuvarande 30 åren till 15 år. Det är sannolikt att ärenden som gäller återbetalning efter en eventuell lagändring behöver avgöras mycket

sällan. Lagens syfte är att man genom statsandel stöder sådant eget byggande i kommunen som är nödvändigt för genomförandet av den kommunala social- och hälsovården. Syftet med denna lag är att stödja kommunal verksamhet och inte att indirekt stödja t.ex. privat företagsverksamhet. Därför förhåller man sig mycket strikt till överlåtande av en nybyggd byggnad eller del av en sådan som fått statsandel.

Paragrafens 2 och 3 mom. ändras endast till den del ordet statsandel används i dem. Ordet statsandel ersätts med ordet statsunderstöd.

5 kap.

Fastställande av resurser och betalning av statsandel

31 §. Fastställande av resurser. I paragrafen bestäms om fastställande av maximibeloppet av kostnaderna för anläggningsprojekt i länsstyrelserna. Det föreslås att bestämmelserna om stora projekt i 1 och 2 mom. upphävs. Det föreslås att 1 mom. skall innehålla bestämmelser om att länsstyrelserna fastställer de anläggningsprojekt som under verksamhetsåret får statsunderstöd. Samtidigt fastställs de kostnader som ligger till grund för statsunderstödet om 25 procent.

Det föreslås att 2 mom., som för närvaran-

de, skall innehålla bestämmelser om att länsstyrelsen skall meddela ett förhandsbeslut om de anläggningsprojekt som kan inledas året efter verksamhetsåret och om maximibeloppet av de kostnader som ligger till grund för statsunderstöd. Länsstyrelsen skall iaktta förhandsbeslutet följande år när den fastställer anläggningsprojekt som skall genomföras det året. Länsstyrelsen kan vara tvungen att avvika från förhandsbeslutet t.ex. på grund av ett avgörande i statsbudgeten eller resursförordningen som avviker från det tidigare beslutet.

Det föreslås att bestämmelserna gällande stora projekt slopas och att bestämmelser gällande utvecklingsprojekt fogas till paragrafen.

2. Ikraftträdande och övergångsbestämmelse

Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 januari 2003. På anläggningsprojekt som fastställts före lagens ikraftträdelse och på anläggningsprojekt som fastställs 2003 skall dock den nu gällande lagen tillämpas. Lagens 30 § tillämpas dock också på projekt som genomförts före lagens ikraftträdelse.

Med stöd av vad som anförts ovan förelägs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 3 augusti 1992 om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) 22 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1114/1998, 24 § 2 mom. och 25 § 2 mom., *ändras* 6 § 1 mom. 2 och 3 punkten och 2 mom., 7 och 8 §, 20 och 21 §, 22 § 2 mom., 24 § 1 mom., 25 § 1 mom., 26—30 § och 31 § 1 och 2 mom.

av dessa lagrum 6, 7 och 21 § samt 22 § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1114/1998, 8 § sådan den lyder i lag 1150/1998 och nämnda lag 1114/1998, 26 § sådan den lyder i nämnda lag 1114/1998 och lag 1409/2001, 27 § sådan den lyder i lag 1279/1999, 29 § 1 mom. sådant det lyder i nämnda lag 1409/2001, 30 § 1 och 3 mom. sådana de lyder i lag 1150/1996 samt 31 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1150/1996 och 1114/1998, samt

fogas till lagen en ny 2 a §, till 6 § 1 mom. sådant det lyder i nämnda lag 1114/1998 en ny 6 punkt och till 6 § ett nytt 3 mom. samt till lagen ett nytt 3 a kap. som följer:

2 a §

Förhållandet till statsunderstödslagen

På statsunderstöd som avses i 3 a kap. tillämpas förutom denna lag statsunderstödslagen (688/2001) till den del så bestäms i denna lag.

6 §

Förordningen om social- och hälsovårdens resurser

Statsrådet skall kalenderårsvis i samband med avlåtandet av propositionen om statsbudgeten utfärda en förordning om social- och hälsovårdens resurser (*resursförordning*). Resursförordningen skall innehålla

2) för två-årsperioden det statsunderstödsbelopp som står till förfogande för utvecklingsprojekt och anläggningsprojekt separat,

3) beloppet av minimi- och maximikostnaderna för anläggningsprojekt som berättigar till statsunderstöd,

6) riksomfattande prioriteringar och kriterier som skall beaktas vid valet av utvecklingsprojekt som berättigar till statsunderstöd.

I samband med resursförordningen kan meddelas uppgifter om socialservicen och hälsovårdsservicen eller om målen för social- och hälsovården och uppnåendet av dem.

I resursförordningen kan bestämmas att en del av det statsunderstöd för utvecklingsprojekt som fastställs i enlighet med 1 mom. 2 punkten kan användas av social- och hälsovårdsministeriet.

7 §

Beredning av mål- och verksamhetsprogrammet för social- och hälsovården samt resursförordningen

Mål- och verksamhetsprogrammet samt resursförordningen bereds av social- och hälsovårdsministeriet. I samband med beredningen av mål- och verksamhetsprogrammet

skall kommunernas centralorganisation samt vid behov andra myndigheter och sammanslutningar höras.

8 §

Den regionala fördelningen av resurser

Social- och hälsovårdsministeriet fördelar mellan länsstyrelserna det i resursförordningen godkända statsunderstöd som står till förfogande för utvecklingsprojekt och för anläggningsprojekt med undantag av den del som enligt 6 § 3 mom. användas av social- och hälsovårdsministeriet.

Länsstyrelserna fördelar mellan kommunerna och samkommunerna inom länet det statsunderstödet som står till förfogande för utvecklingsprojekt samt som står till förfogande för anläggningsprojekt och som social- och hälsovårdsministeriet har hänfört till dem.

Såväl social- och hälsovårdsministeriet som länsstyrelserna skall vid fördelningen av statsunderstöd för utvecklingsprojekt och för anläggningsprojekt iaktta de grunder som har godkänts i resursförordningen.

3 a kap.

Statsunderstöd för utvecklingsprojekt

19 a §

Utvecklingsprojekt

Med utvecklingsprojekt avses regionalt eller nationellt viktiga eller eljest i stor utsträckning nyttiga projekt som är nödvändiga för ordnandet av social- och hälsovården i en kommun eller en samkommun och som stöder utvecklandet och effektiveringen av verksamheten eller ibruktagandet av nya arbetssätt.

Med stöd av denna lag beviljas en kommun eller en samkommun som med stöd av någon annan lag erhåller antingen nationellt eller internationellt stöd för ett projekt som avses i 1 mom. inte statsunderstöd.

19 b §

Mottagare av statsunderstöd för utvecklingsprojekt

En kommun eller en samkommun kan beviljas statsunderstöd för genomförande av utvecklingsprojekt inom social- och hälsovården. I genomförandet av utvecklingsprojekt kan också en annan kommun eller en annan samkommun eller flera kommuner eller flera samkommuner tillsammans delta.

I genomförandet av utvecklingsprojekt kan också privata sammanslutningar, privata bolag eller fysiska personer delta i enlighet med vad som bestäms i 19 e §.

19 c §

Godkännande av resurser

Maximibeloppet av det statsunderstöd som årligen används för utvecklingsprojekt godkänns i statsrådets förordning om social- och hälsovårdens resurser.

19 d §

Statsunderstödet belopp

En kommun eller en samkommun, eller om ett utvecklingsprojekt genomförs av flera kommuner och flera samkommuner, samtliga dessa, kan i statsunderstöd beviljas högst 50 procent av den andel med vilken kommunen, samkommunen, kommunerna eller samkommunerna deltar i finansieringen av projektet.

19 e §

Ansökan om statsunderstöd

Statsunderstöd skall sökas hos länsstyrelsen genom skriftlig ansökan före utgången av ettvarit kalenderår. Ansökan kan gälla projekt som inleds under de två följande åren. Sökande kan vara antingen en kommun eller en samkommun.

Av ansökan skall framgå

- 1) utvecklingsprojektets syfte och innehåll,
 - 2) alla parter som deltar i genomförandet av projektet,
 - 3) den kommun eller den samkommun som ansvarar för utvecklingsprojektets administration,
 - 4) projektets totala finansiering, den sökandes finansieringsandel samt övriga finansieringsandelar,
 - 5) projektets totala kostnader,
 - 6) den beräknade tidtabellen för genomförandet av projektet, samt
 - 7) hur utvärderingen görs.
- Närmare bestämmelser om detaljerna i ansökan om statsunderstöd kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

19 f §

Statsunderstödsbeslut

Länsstyrelsen fattar före utgången av februari ett skriftligt understödsbeslut i fråga om utvecklingsprojekt som inleds under året i fråga samt ett villkorligt understödsbeslut om utvecklingsprojekten för följande år.

Av statsunderstödsbeslutet skall framgå följande uppgifter om statsunderstödet:

- 1) mottagaren,
- 2) utvecklingsprojektets syfte och innehåll,
- 3) de beräknade totala kostnaderna för utvecklingsprojektet och de olika finansierarnas finansieringsandelar,
- 4) vilka kostnader som godkänts som grund för statsunderstödet,
- 5) fördelningen av utvecklingsprojektet och det statsunderstöd som beviljats för projektet på flera år,
- 6) övriga eventuella grunder för beviljande och betalning av statsunderstöd samt för kontroll av hur understödet används.

Närmare bestämmelser om detaljerna i statsunderstödsbeslutet kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

19 g §

Betalning av statsunderstöd för utvecklingsprojekt

Statsunderstödet betalas till mottagaren av understödet i en eller flera poster beroende

på den tidsmässiga fördelningen av kostnaderna. Statsbidragsmyndigheten kan besluta att statsunderstödet eller en del av det betalas på basis av de faktiska kostnaderna efter att en godtagbar utredning om användningen av understödet tillställts statsbidragsmyndigheten.

I statsunderstödsbeslutet kan betalningen fördelas på flera år i enlighet med hur länge projektet pågår. Om tidtabellen för betalning av statsunderstödet skall även i övrigt beslutas i statsunderstödsbeslutet.

Mottagaren av statsunderstödet skall ge länsstyrelsen riktiga och tillräckliga uppgifter för betalning av statsunderstödet.

19 h §

Statsunderstödsutredning

Den kommun eller den samkommun som ansvarar för administrationen skall för länsstyrelsen göra en utredning om det utvecklingsprojekt som är föremål för statsunderstöd, om hur projektet framskrider och genomförs samt om kostnaderna för projektet. Utredningen skall läggas fram inom sex månader från det att projektet avslutats.

19 i §

Tillämpning av vissa bestämmelser i statsunderstödslagen

På statsunderstöd för utvecklingsprojekt tillämpas dessutom följande bestämmelser i statsunderstödslagen:

- 1) 14 § om statsunderstödstagarens skyldighet att lämna uppgifter,
- 2) 15 § om statsbidragsmyndighetens tillsynsuppgift,
- 3) 16 § om granskningsrätt,
- 4) 17 § om utförande av granskning,
- 5) 18 § om handräckning,
- 6) 19 § om avbrytande av utbetalning,
- 7) 20 § 1 mom. om återbetalning av statsunderstöd,
- 8) 21 § om skyldighet att återkräva statsunderstöd,
- 9) 24 § om ränta,
- 10) 25 § om dröjsmålsränta,
- 11) 26 § om jämkning,

- 12) 28 § om tiden för återkrav, samt
13) 30 § om kvittning.

19 j §

Ändringsökande gällande statsunderstödsbeslut

Ändring i sådana beslut gällande statsunderstöd för utvecklingsprojekt som avses denna lag får inte sökas genom besvär. I statsbidragsmyndighetens beslut får sakägare som är missnöjda med beslutet söka rättelse inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. Rättelseyrkandet riktas till den myndighet som fattat beslutet.

I beslut med anledning av rättelseyrkande får ändring sökas genom besvär enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

4 kap.

Statsunderstöd för anläggningsprojekt

20 §

Mottagare av statsunderstöd och förutsättningar för anläggningsprojekt

Statsunderstöd kan betalas till en kommun eller en samkommun för anläggningsprojekt som är nödvändiga för ordnandet av social- och hälsovården om finansieringen av projektet på annat sätt med tanke på kommunens eller samkommunens ekonomiska situation skulle bli särskilt betungande och projektet är nödvändigt för tryggande av kommunens eller samkommunens social- och hälsovårdstjänster eller för genomförande av ett sådant utvecklingsprojekt gällande verksamheten som avses i 3 a kap. 19 a §.

21 §

Anläggningsprojekt

Med anläggningsprojekt avses en funktionsmässig helhet som utgörs av byggande, anskaffning eller ombyggnad av lokaler eller

anskaffning av annan egendom eller en motsvarande åtgärd, om kostnaderna för den beräknade åtgärden håller sig inom de ramar som fastställs i resursförordningen. Projekt som gäller anskaffning av markområde eller reparationer och underhållsarbeten som beror på planerings- och konstruktionsfel anses inte vara anläggningsprojekt.

Som anläggningsprojekt kan även anses en åtgärd enligt 1 mom. vars uppskattade kostnader underskrider den lägsta gräns som fastställs i resursförordningen, om finansieringen av ett projekt som är nödvändigt för kommuninvånarna på grund av invånarantalet i och den ekonomiska ställningen för kommunen eller medlemskommunerna i en samkommun skulle komma att bli synnerligen betungande för kommunen eller samkommunen.

22 §

Godkännande av anläggningsprojekt

I resursförordningen godkänns beloppet av det statsunderstöd som står till förfogande för anläggningsprojekt.

24 §

Planering av anläggningsprojekt

Kommunen och samkommunen skall före utgången av året tillstålla länsstyrelsen sin plan för de anläggningsprojekt som skall genomföras under de följande två åren.

25 §

Genomförande av anläggningsprojekt

Ett anläggningsprojekt skall inledas det år under vilket det skall bli genomfört enligt fastställelsen.

26 §

Statsunderstöd för anläggningsprojekt

För anläggningsprojekt betalas statsunderstöd högst för de kostnader som länsstyrelsen

har fastställt. I kostnaderna ingår inte mer-
värdesskattens andel. Om de faktiska kostna-
derna för projektet understiger det maximibe-
lopp som länsstyrelsen fastställt betalas
statsunderstöd för de faktiska kostnaderna.
Statsunderstöd betalas dock inte för anlägg-
ningsprojekt som underskrider den lägsta
gräns som fastställs i resursförordningen, om
det inte är fråga om ett anläggningsprojekt
som avses i 21 § 2 mom.

27 §

Statsunderstöds storlek

Statsandelen för ett anläggningsprojekt är
25 procent av de kostnader som avses i 26 §.

28 §

*Utbetalning av statsunderstöd för anlägg-
ningsprojekt*

Statsunderstöd för ett anläggningsprojekt
betalas till kommunen eller kommunalför-
bundet månatligen senast den 20 varje månad
i regel i lika stora poster under den tid som
projektet uppskattas kräva. Den första posten
betalas under månaden efter den månad då
meddelande om att projektet inletts har läm-
nats.

29 §

*Statsunderstödsutredning och statsunder-
stödsbeslut*

För fastställande av det slutliga beloppet av
statsunderstöd som betalas för anläggnings-
projekt skall kommunen eller samkommunen
för länsstyrelsen göra en utredning om ge-
nomförda projekt och de sammanlagda kost-
naderna för projekten. Utredningen om de
faktiska kostnaderna skall tillställas länssty-
relsen senast den 31 maj under det år som
följer efter det då anläggningsprojektet blev
färdigt. Utredningen skall dock alltid lämnas
inom tre år efter att projektet påbörjades. Om
projektet då fortfarande pågår, kan länssty-
relsen av särskilda skäl och på ansökan ge
högst två års tilläggstid för utredningen.

Länsstyrelsen skall fatta beslut om det slut-

liga statsunderstödet för ett anläggningspro-
jekt inom två månader efter att statsunder-
stödsutredningen lämnades.

Om det slutliga statsunderstöds enligt de
tillämpade beräkningsgrunderna avviker
mindre än 200 euro från beloppet av det
statsunderstöd som betalats enligt 28 §, utbe-
talas eller återkrävs inte skillnaden.

30 §

*Återbetalning av statsandel eller statsunder-
stöd för anläggningsprojekt*

Det kan bestämmas att en sådan proportio-
nell del av den anskaffade egendomens gäng-
se värde som motsvarar statsandelen eller
-understödet för anläggningsprojekt helt el-
ler delvis skall återbetalas till staten, om den
egendom som har varit föremål för statsandel
eller -understöd överläts eller om verksamhe-
ten upphör eller om det syfte för vilket egen-
domen används ändras varaktigt och egen-
domen inte används för någon annan verk-
samhet som berättigar till statsandel. Statsan-
delen kan emellertid inte återkrävas på grun-
der som har uppstått senare än 15 år efter att
statsandelsutredningen om projektet lämna-
des.

Förstörs eller skadas egendom, för vilken
statsandel eller -understöd har erhållits, kan
det bestämmas att en sådan proportionell del
av försäkringsbeloppet eller någon annan er-
sättning som motsvarar statsandel eller -un-
derstödet helt eller delvis skall betalas till
staten eller avdras från statsunderstödet för
ett nytt anläggningsprojekt.

Om betalningsskyldighet och avdrag för
ersättning beslutar social- och hälsovårdsmi-
nisteriet. Det statsandel eller -understöd som
skall återbetalas skall betalas senast på den
förfallodag som utsatts i beslutet. Dröjer
återbetalningen skall dröjsmålsränta enligt
den räntesats som avses i 4 § 3 mom. ränte-
lagen betalas på den från och med förfallo-
dagen. Angående de förändrade omständig-
heter som avses i 1 och 2 mom. skall statsan-
dels- eller -understöds-mottagaren inom sex
månader göra anmälan till ministeriet. Fram-
går det senare att anmälan inte har gjorts
inom denna tid, skall en sådan proportionell
del av egendomens värde som motsvarar

statsandel eller -understödet betalas till staten jämte ränta enligt den räntesats som stadgas ovan från och med förändringen, om inte ministeriet av särskilda skäl beslutar något annat.

31 §

Fastställande av resurser

Länsstyrelserna fastställer de anläggningsprojekt som kommuner och samkommuner skall inleda under verksamhetsåret samt de kostnader som ligger till grund för fastställandet av statsunderstödet.

Länsstyrelsen skall i samband med fastställandet av anläggningsprojekt meddela kommunen eller samkommunen ett förhandsbeslut om de anläggningsprojekt som kan inledas året efter verksamhetsåret och om de

kostnader som ligger till grund för fastställandet av statsunderstödet. Förhandsbeslutet är bindande för länsstyrelsen då den fastställer de projekt som skall inledas följande år, om inte något annat följer av statsbudgeten eller resursförordningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

På anläggningsprojekt som fastställts före ikraftträdandet av denna lag samt på anläggningsprojekt som fastställs 2003 tillämpas dock fortfarande de bestämmelser som varit kraft vid tidpunkten för denna lags ikraftträdande. Lagens 30 § tillämpas dock från och med den 1 januari 2003.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 28 mars 2002

Republikens President

TARJA HALONEN

Omsorgsminister *Osmo Soininvaara*

Lag**om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 3 augusti 1992 om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) 22 § 1 mom, sådant det lyder i lag 1114/1998, 24 § 2 mom. och 25 § 2 mom., *ändras* 6 § 1 mom. 2 och 3 punkten och 2 mom., 7 och 8 §, 20 och 21 §, 22 § 2 mom., 24 § 1 mom., 25 § 1 mom., 26—30 § och 31 § 1 och 2 mom.

av dessa lagrum 6, 7 och 21 § samt 22 § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1114/1998, 8 § sådan den lyder i lag 1150/1998 och nämnda lag 1114/1998, 26 § sådan den lyder i nämnda lag 1114/1998 och lag 1409/2001, 27 § sådan den lyder i lag 1279/1999, 29 § 1 mom. sådant det lyder i nämnda lag 1409/2001, 30 § 1 och 3 mom. sådana de lyder i lag 1150/1996 samt 31 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1150/1996 och 1114/1998, samt

fogas till lagen en ny 2 a §, till 6 § 1 mom. sådant det lyder i nämnda lag 1114/1998 en ny 6 punkt och till 6 § ett nytt 3 mom. samt till lagen ett nytt 3 a kap. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a §

Förhållandet till statsunderstödslagen

På statsunderstöd som avses i 3 a kap. tillämpas förutom denna lag statsunderstödslagen (688/2001) till den del så bestäms i denna lag.

6 §

6 §

Resursbeslut för social- och hälsovården

Förordningen om social- och hälsovårdens resurser

Statsrådet skall kalenderårsvis i samband med avlåtande av propositionen om statsbudgeten *besluta om* social- och hälsovårdens resurser (*resursbeslut*). *Resursbeslutet* skall innehålla

Statsrådet skall kalenderårsvis i samband med avlåtandet av propositionen om statsbudgeten *utfärda en förordning om* social- och hälsovårdens resurser (*resursförordning*). *Resursförordningen* skall innehålla

2) *en förteckning för fyraårsperioden över anläggningsprojekt vars totalkostnader är stora, de maximikostnader för dessa projekt som berättigar till statsandel och projektens inledningsår samt maximibeloppet av kostnaderna för övriga anläggnings-*

2) för två-årsperioden det statsunderstödsbelopp som står till förfogande för utvecklingsprojekt och anläggningsprojekt separat,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

projekt,

3) beloppet av minimikostnaderna för ett anläggningsprojekt samt gränsen för beloppet av anläggningsprojekt med stora totalkostnader och av övriga anläggningsprojekt och en uppskattning av den statsandel som betalas för anläggningsprojekt,

3) beloppet av minimi- och maximikostnaderna för anläggningsprojekt som berättigar till statsunderstöd,

I samband med *resursbeslutet* kan meddelas uppgifter om socialservicen och hälsovårdsservicen eller om målen för social- och hälsovården och uppnåendet av dem.

6) *riksomfattande prioriteringar och kriterier som skall beaktas vid valet av utvecklingsprojekt som berättigar till statsunderstöd.*

I samband med *resursförordningen* kan meddelas uppgifter om socialservicen och hälsovårdsservicen eller om målen för social- och hälsovården och uppnåendet av dem.

I resursförordningen kan bestämmas att en del av det statsunderstöd för utvecklingsprojekt som fastställs i enlighet med 1 mom. 2 punkten kan användas av social- och hälsovårdsministeriet.

7 §

7 §

*Beredning av mål- och verksamhetsprogrammet **samt resursbeslutet** för social- och hälsovården*

*Beredning av mål- och verksamhetsprogrammet för social- och hälsovården **samt resursförordningen***

Mål- och verksamhetsprogrammet samt *resursbeslutet* bereds av *vederbörande ministerium*. Kommunernas centralorganisation samt vid behov andra myndigheter och sammanslutningar skall höras i samband med beredningen av mål- och verksamhetsprogrammet skall.

Mål- och verksamhetsprogrammet samt *resursförordningen* bereds av *social- och hälsovårdsministeriet*. I samband med beredningen av mål- och verksamhetsprogrammet skall kommunernas centralorganisation samt vid behov andra myndigheter och sammanslutningar höras.

8 §

8 §

Den regionala fördelningen av resurser

Den regionala fördelningen av resurser

Vederbörande ministerium fördelar mellan länsstyrelserna maximibeloppet av kostnaderna för projekt som har godkänts i *resursbeslutet*.

Social- och hälsovårdsministeriet fördelar mellan länsstyrelserna *det i resursförordningen godkända statsunderstöd som står till förfogande för utvecklingsprojekt och för anläggningsprojekt med undantag av den del som enligt 6 § 3 mom. användas av social- och hälsovårdsministeriet.*

Länsstyrelserna fördelar mellan kommunerna och samkommunerna inom länet det maximibelopp av kostnaderna för projekt

Länsstyrelserna fördelar mellan kommunerna och samkommunerna inom länet *det belopp av statsunderstödet som står till för-*

som vederbörande ministerium har hänfört till dem.

Vid fördelningen av maximibeloppet av kostnaderna för projekt skall vederbörande ministerium samt länsstyrelserna iaktta de grunder som har godkänts i resursbeslutet.

fogande för utvecklingsprojekt samt som står till förfogande för anläggningsprojekt och som social- och hälsovårdsministeriet har hänfört till dem.

Såväl social- och hälsovårdsministeriet samt länsstyrelserna skall vid fördelningen av statsunderstöd för utvecklingsprojekt och för anläggningsprojekt iaktta de grunder som har godkänts i resursförordningen.

3 a kap.

Statsunderstöd för utvecklingsprojekt

19 a §

Utvecklingsprojekt

Med utvecklingsprojekt avses regionalt eller nationellt viktiga eller eljest i stor utsträckning nyttiga projekt som är nödvändiga för ordnandet av social- och hälsovården i en kommun eller en samkommun och som stöder utvecklandet och effektiveringen av verksamheten eller ibruktagandet av nya arbetssätt.

Med stöd av denna lag beviljas en kommun eller en samkommun som med stöd av någon annan lag erhåller antingen nationellt eller internationellt stöd för ett projekt som avses i 1 mom. inte statsunderstöd.

19 b §

Mottagare av statsunderstöd för utvecklingsprojekt

En kommun eller en samkommun kan beviljas statsunderstöd för genomförande av utvecklingsprojekt inom social- och hälsovården. I genomförandet av utvecklingsprojekt kan också en annan kommun eller en annan samkommun eller flera kommuner eller flera samkommuner tillsammans delta.

I genomförandet av utvecklingsprojekt kan också privata sammanslutningar, privata bolag eller fysiska personer delta i enlighet med vad som bestäms i 19 e §.

19 c §

Godkännande av resurser

Beloppet av det statsunderstöd som årligen används för utvecklingsprojekt godkänns i statsrådets förordning om social- och hälsovårdens resurser.

19 d §

Statsunderstödet belopp

En kommun eller en samkommun, eller om ett utvecklingsprojekt genomförs av flera kommuner och flera samkommuner, samtliga dessa, kan i statsunderstöd beviljas högst 50 procent av den andel med vilken kommunen, samkommunen, kommunerna eller samkommunerna deltar i finansieringen av projektet.

19 e §

Ansökan om statsunderstöd

Statsunderstöd skall sökas hos länsstyrelsen genom skriftlig ansökan före utgången av ettvarit kalenderår. Ansökan kan gälla projekt som inleds under de två följande åren. Sökande kan vara antingen en kommun eller en samkommun.

Av ansökan skall framgå

- 1) utvecklingsprojektets syfte och innehåll,*
- 2) alla parter som deltar i genomförandet av projektet,*
- 3) den kommun eller den samkommun som ansvarar för utvecklingsprojektets administration,*
- 4) projektets totala finansiering, den sökandes finansieringsandel samt övriga finansieringsandelar,*
- 5) projektets totala kostnader,*
- 6) den beräknade tidtabellen för genomförandet av projektet, samt*
- 7) hur utvärderingen görs.*

Närmare bestämmelser om detaljerna i ansökan om statsunderstöd kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

19 f §

Statsunderstödsbeslut

Länsstyrelsen fattar före utgången av februari ett skriftligt understödsbeslut i fråga om utvecklingsprojekt som inleds under året i fråga samt ett villkorligt understödsbeslut om utvecklingsprojekten för följande år.

Av statsunderstödsbeslutet skall framgå följande uppgifter om statsunderstödet:

- 1) mottagaren,*
- 2) utvecklingsprojektets syfte och innehåll,*
- 3) de beräknade totala kostnaderna för utvecklingsprojektet och de olika finansierarnas finansieringsandelar,*
- 4) vilka kostnader som godkänts som grund för statsunderstödet,*
- 5) fördelningen av utvecklingsprojektet och det statsunderstöd som beviljats för projektet på flera år,*
- 6) övriga eventuella grunder för beviljande och betalning av statsunderstöd samt för kontroll av hur understödet används.*

Närmare bestämmelser om detaljerna i statsunderstödsbeslutet kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

19 g §

Betalning av statsunderstöd för utvecklingsprojekt

Statsunderstödet betalas till mottagaren av understödet i en eller flera poster beroende på den tidsmässiga fördelningen av kostnaderna. Statsbidragsmyndigheten kan besluta att statsunderstödet eller en del av det betalas på basis av de faktiska kostnaderna efter att en godtagbar utredning om användningen av understödet tillställts statsbidragsmyndigheten.

I statsunderstödsbeslutet kan betalningen fördelas på flera år i enlighet med hur länge projektet pågår. Om tidtabellen för betalning av statsunderstödet skall även i övrigt beslutas i statsunderstödsbeslutet.

Mottagaren av statsunderstödet skall ge länsstyrelsen riktiga och tillräckliga uppgifter för betalning av statsunderstödet.

19 h §

Statsunderstödsutredning

Den kommun eller den samkommun som ansvarar för administrationen skall för länsstyrelsen göra en utredning om det utvecklingsprojekt som är föremål för statsunderstöd, om hur projektet framskrider och genomförs samt om kostnaderna för projektet. Utredningen skall läggas fram inom sex månader från det att projektet avslutats.

19 i §

Tillämpning av vissa bestämmelser i statsunderstödslagen

På statsunderstöd för utvecklingsprojekt tillämpas dessutom följande bestämmelser i statsunderstödslagen:

- 1) 14 § om statsunderstödstagarens skyldighet att lämna uppgifter,
- 2) 15 § om statsbidragsmyndighetens tillsynsuppgift,
- 3) 16 § om granskningsrätt,
- 4) 17 § om utförande av granskning,
- 5) 18 § om handräckning,
- 6) 19 § om avbrytande av utbetalning,
- 7) 20 § 1 mom. om återbetalning av statsunderstöd,
- 8) 21 § om skyldighet att återkräva statsunderstöd.
- 9) 24 § om ränta,
- 10) 25 § om dröjsmålsränta,
- 11) 26 § om jämkning,
- 12) 28 § om tiden för återkrav, samt
- 13) 30 § om kvittning.

19 j §

Ändringssökande gällande statsunderstödsbeslut

Ändring i sådana beslut gällande statsunderstöd för utvecklingsprojekt som avses denna lag får inte sökas genom besvär. I statsbidragsmyndighetens beslut får sakägare som är missnöjda med beslutet söka rättelse inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. Rättelseyrkandet riktas till den

myndighet som fattat beslutet.

I beslut med anledning av rättelseyrkande får ändring sökas genom besvär enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

4 kap.

Statsunderstöd för anläggningsprojekt

20 §

Mottagare av statsandel för anläggningsprojekt

Till kommuner och kommunalförbund kan betalas statsandel för anläggningsprojekt som är nödvändiga för ordnande av social- och hälsovården.

21 §

Anläggningsprojekt

Med anläggningsprojekt avses en funktionsmässig helhet som utgörs av byggande, anskaffning eller ombyggnad av lokaler eller anskaffning av annan egendom eller en motsvarande åtgärd, om *de uppskattade* kostnaderna för åtgärden *uppgår minst till det belopp* som fastställts i resursbeslutet. Anskaffning av markområde anses inte vara ett anläggningsprojekt.

Som anläggningsprojekt kan även anses en åtgärd enligt 1 mom. vars uppskattade kostnader *är mindre än det belopp* som fastställts i resursbeslutet, om finansiering-

20 §

Mottagare av statsunderstöd för anläggningsprojekt och förutsättningar för anläggningsprojekt

Statsunderstöd kan betalas till en kommun eller en samkommun för anläggningsprojekt som är nödvändiga för ordnandet av social- och hälsovården *om finansieringen av projektet på annat sätt med tanke på kommunens eller samkommunens ekonomiska situation skulle bli särskilt betungande och projektet är nödvändigt för tryggnade av kommunens eller samkommunens social- och hälsovårdstjänster eller för genomförande av ett sådant utvecklingsprojekt gällande verksamheten som avses i 3 a kap. 19 a §.*

21 §

Anläggningsprojekt

Med anläggningsprojekt avses en funktionsmässig helhet som utgörs av byggande, anskaffning eller ombyggnad av lokaler eller anskaffning av annan egendom eller en motsvarande åtgärd, om kostnaderna för *den beräknade* åtgärden håller sig inom de ramar som fastställs i resursförordningen. *Projekt som gäller* anskaffning av markområde *eller reparationer och underhållsarbeten som beror på planerings- och konstruktionsfel* anses inte vara anläggningsprojekt.

Som anläggningsprojekt kan även anses en åtgärd enligt 1 mom. vars uppskattade kostnader *underskrider den lägsta gräns* som fastställs i resursförordningen, om fi-

Gällande lydelse

en av projektet på grund av invånarantalet i och den ekonomiska ställningen för kommunen eller medlemskommunerna i en samkommun skulle komma att bli synnerligen betungande för kommunen eller samkommunen.

22 §

Godkännande av anläggningsprojekt

Anläggningsprojekt vars totalkostnader är stora (stora projekt), de maximikostnader som ligger till grund för statsandel för projekten och projektens inledningsår godkänns i resursbeslutet.

För övriga anläggningsprojekt (små projekt) godkänns i resursbeslutet maximibeloppet av kostnaderna för dylika projekt.

24 §

Planering av anläggningsprojekt

Kommunen eller *kommunalförbundet* skall före utgången av året tillstålla länsstyrelsen sin plan för de anläggningsprojekt som kommer att genomföras under de följande fyra åren.

Planen skall beträffande stora projekt innehålla en projektplan med en redogörelse i huvuddrag för behovet av att genomföra projektet och får den tidpunkt då detta skall vara genomfört samt en kostnadsberäkning.

25 §

Genomförande av anläggningsprojekt

Ett anläggningsprojekt skall inledas det år under vilket det skall bli genomfört enligt fastställelsen eller under det följande året.

Social- och hälsovårdsministeriet kan av särskilda skäl på ansökan av en kommun eller ett kommunalförbund besluta att genomförandet av ett anläggningsprojekt får inledas innan det har fastställts.

Föreslagen lydelse

nansieringen av ett projekt som är nödvändigt för kommuninvånarna på grund av invånarantalet i och den ekonomiska ställningen för kommunen eller medlemskommunerna i en samkommun skulle komma att bli synnerligen betungande för kommunen eller samkommunen.

22 §

Godkännande av anläggningsprojekt

I resursförordningen godkänns beloppet av det statsunderstöd som står till förfogande för anläggningsprojekt.

24 §

Planering av anläggningsprojekt

Kommunen eller *samkommunen* skall före utgången av året tillstålla länsstyrelsen sin plan för de anläggningsprojekt som skall genomföras under de följande två åren.
(kumotaan)

25 §

Genomförande av anläggningsprojekt

Ett anläggningsprojekt skall inledas det år under vilket det skall bli genomfört enligt fastställelsen.

(kumotaan)

26 §

Statsandel för anläggningsprojekt

För anläggningsprojekt betalas statsandel högst för de kostnader som länsstyrelsen har fastställt. I kostnaderna ingår inte mervärdesskattens andel. Om de faktiska kostnaderna för ett stort projekt är mindre än de kostnader som godkänts i resursbeslutet och som länsstyrelsen fastställt eller om de sammanlagda kostnaderna för små projekt är mindre än det maximibelopp för kostnaderna som länsstyrelsen har fastställt, betalas statsandel för de faktiska kostnaderna. Statsandel betalas dock inte för anläggningsprojekt som är mindre än det belopp som har godkänts i resursbeslutet, om det inte är fråga om ett anläggningsprojekt som avses i 21 § 2 mom.

27 §

Statsandelens storlek

Statsandelen för ett anläggningsprojekt är 25 procent av de kostnader som avses i 26 §.

28 §

Utbetalning av statsandel för anläggningsprojekt

Statsandel för ett anläggningsprojekt betalas till kommunen eller kommunalförbundet månatligen senast den 20 varje månad i lika stora poster under den tid som projektet uppskattas kräva. Den första posten betalas under månaden efter den månad då meddelande om att projektet inletts har lämnats. Om ett projekt på det sätt som avses i 25 § 2 mom. har inletts innan det har fastställts, betalas den första posten under månaden efter den månad då fastställelsebeslutet fattades.

26 §

Statsunderstöd för anläggningsprojekt

För anläggningsprojekt betalas statsunderstöd högst för de kostnader som länsstyrelsen har fastställt. I kostnaderna ingår inte mervärdesskattens andel. Om de faktiska kostnaderna för projektet understiger det maximibelopp som länsstyrelsen fastställt betalas statsunderstöd för de faktiska kostnaderna. Statsunderstöd betalas dock inte för anläggningsprojekt som underskrider den lägsta gräns som fastställs i resursförordningen, om det inte är fråga om ett anläggningsprojekt som avses i 21 § 2 mom.

27 §

Statsunderstöds storlek

Statsunderstöd för ett anläggningsprojekt är 25 procent av de kostnader som avses i 26 §.

28 §

Utbetalning av statsunderstöd för anläggningsprojekt

Statsunderstöd för ett anläggningsprojekt betalas till kommunen eller kommunalförbundet månatligen senast den 20 varje månad i regel i lika stora poster under den tid som projektet uppskattas kräva. Den första posten betalas under månaden efter den månad då meddelande om att projektet inletts har lämnats.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

29 §

Statsandelsutredning och statsandelsbeslut

För fastställande av den slutliga statsandelen för ett anläggningsprojekt skall kommunen eller samkommunen för länsstyrelsen lägga fram en utredning om kostnaderna för genomförandet av stora projekt, som genomförda små projekt och om det sammanlagda beloppet av kostnaderna för dem. Utredningen om de faktiska kostnaderna skall tillställas länsstyrelsen senast den 31 maj under det år som följer efter det då anläggningsprojektet blev färdigt. Utredningen skall dock alltid lämnas senast inom tre år efter att projektet påbörjades. Om projektet då fortfarande pågår, kan länsstyrelsen av särskilda skäl och på ansökan ge högst två års tilläggstid för utredningen.

Länsstyrelsen skall fatta beslut om den slutliga statsandelen för ett anläggningsprojekt inom två månader efter att statsandelsutredningen lämnades.

Om den slutliga statsandelen enligt de tillämpade beräkningsgrunderna avviker mindre än 200 euro från beloppet av den statsandel som betalats enligt 28 §, utbetalas eller återkrävs inte skillnaden.

30 §

Återbetalning av statsandel för anläggningsprojekt

Det kan bestämmas att en sådan proportionell del av den anskaffade egendomens gängse värde som motsvarar statsandelen för anläggningsprojekt helt eller delvis skall återbetalas till staten, om egendomen har överlåtits eller om verksamheten upphör eller om det syfte för vilket egendomen används blir varaktigt ändrat och egendomen inte används för någon annan verksamhet som berättigar till statsandel. Statsandelen kan emellertid inte återkrävas på en sådan grund som har uppstått senare än 30 år efter att statsandelsutredningen om projektet lämnades.

Förstörs eller skadas egendom, för vilken

29 §

Statsunderstödsutredning och statsunderstödsbeslut

För fastställande av det slutliga beloppet av statsunderstöd som betalas för anläggningsprojekt skall kommunen eller samkommunen för länsstyrelsen göra en utredning om genomförda projekt och de sammanlagda kostnaderna för projekten. Utredningen om de faktiska kostnaderna skall tillställas länsstyrelsen senast den 31 maj under det år som följer efter det då anläggningsprojektet blev färdigt. Utredningen skall dock alltid lämnas inom tre år efter att projektet påbörjades. Om projektet då fortfarande pågår, kan länsstyrelsen av särskilda skäl och på ansökan ge högst två års tilläggstid för utredningen.

Länsstyrelsen skall fatta beslut om det slutliga statsunderstödet för ett anläggningsprojekt inom två månader efter att statsunderstödsutredningen lämnades.

Om det slutliga statsunderstöds enligt de tillämpade beräkningsgrunderna avviker mindre än 200 euro från beloppet av det statsunderstöd som betalats enligt 28 §, utbetalas eller återkrävs inte skillnaden.

30 §

Återbetalning av statsandel eller statsunderstöd för anläggningsprojekt

Det kan bestämmas att en sådan proportionell del av den anskaffade egendomens gängse värde som motsvarar statsandelen eller statsunderstöd för anläggningsprojekt helt eller delvis skall återbetalas till staten, om den egendom som har varit föremål för statsandel överlåtits eller om verksamheten upphör eller om det syfte för vilket egendomen används ändras varaktigt och egendomen inte används för någon annan verksamhet som berättigar till statsandel. Statsandelen kan emellertid inte återkrävas på grunder som har uppstått senare än 15 år efter att statsandelsutredningen om projektet lämnades.

Förstörs eller skadas egendom, för vilken

statsandel har erhållits, kan det bestämmas att en sådan proportionell del av försäkringsbeloppet eller någon annan ersättning som motsvarar statsandelen helt eller delvis skall betalas till staten eller avdras från statsandelen för ett nytt anläggningsprojekt.

Om betalningsskyldighet och avdrag för ersättning beslutar *vederbörande ministerium*. Den statsandel som skall återbetalas skall betalas senast på den förfallodag som utsatts i beslutet. Dröjer återbetalningen skall dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 3 mom. räntelagen betalas på den från och med förfallodagen. Angående de förändrade omständigheter som avses i 1 och 2 mom. skall statsandelsmottagaren inom sex månader göra anmälan till ministeriet. Framgår det senare att anmälan inte har gjorts inom denna tid, skall en sådan proportionell del av egendomens värde som motsvarar statsandelen betalas till staten jämte ränta enligt den räntesats som stadgas ovan från och med förändringen, om inte ministeriet av särskilda skäl beslutar något annat.

31 §

Fastställande av resurser

Länsstyrelsen fastställer de *stora* projekt som kommuner och samkommuner skall inleda under verksamhetsåret samt *maximibeloppet av kostnaderna för små projekt*.

Länsstyrelsen skall i samband med fastställandet av anläggningsprojekt meddela kommunen eller samkommunen ett förhandsbeslut om de *stora* projekt som kan inledas året efter verksamhetsåret och om *maximibeloppet av kostnaderna för små projekt*. Förhandsbeslutet är bindande för länsstyrelsen då den fastställer de projekt som skall inledas följande år, om inte något annat följer av statsbudgeten eller resursbeslutet.

statsandel *eller -understöd* har erhållits, kan det bestämmas att en sådan proportionell del av försäkringsbeloppet eller någon annan ersättning som motsvarar statsandel *eller -understödet* helt eller delvis skall betalas till staten eller avdras från statsandel *eller -understödet* för ett nytt anläggningsprojekt.

Om betalningsskyldighet och avdrag för ersättning beslutar *social- och hälsovårdsministeriet*. Det statsandel *eller -understöd* som skall återbetalas skall betalas senast på den förfallodag som utsatts i beslutet. Dröjer återbetalningen skall dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 3 mom. räntelagen betalas på den från och med förfallodagen. Angående de förändrade omständigheter som avses i 1 och 2 mom. skall *statsandels eller -understöds*mottagaren inom sex månader göra anmälan till ministeriet. Framgår det senare att anmälan inte har gjorts inom denna tid, skall en sådan proportionell del av egendomens värde som motsvarar *statsandel eller -understödet* betalas till staten jämte ränta enligt den räntesats som stadgas ovan från och med förändringen, om inte ministeriet av särskilda skäl beslutar något annat.

31 §

Fastställande av resurser

Länsstyrelserna fastställer de *anläggnings*projekt som kommuner och samkommuner skall inleda under verksamhetsåret samt *de kostnader som ligger till grund för fastställandet av statsunderstödet*.

Länsstyrelsen skall i samband med fastställandet av anläggningsprojekt meddela kommunen eller samkommunen ett förhandsbeslut om de *anläggnings*projekt som kan inledas året efter verksamhetsåret och om *de kostnader som ligger till grund för fastställandet av statsunderstödet*. Förhandsbeslutet är bindande för länsstyrelsen då den fastställer de projekt som skall inledas följande år, om inte något annat följer av statsbudgeten eller resursförordningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2003.

På anläggningsprojekt som fastställts före ikraftträdandet av denna lag samt på anläggningsprojekt som fastställs 2003 tillämpas dock fortfarande de bestämmelser som vari kraft vid tidpunkten för denna lags ikraftträdande. Lagens 30 § tillämpas dock från och med den 1 januari 2003.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
